

หลักสูตร การบริหารจัดการ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนอุดรธานี
สถาบันการพัฒนาชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน
กระทรวงมหาดไทย

คำนำ

กรมการพัฒนาชุมชน มีภารกิจสำคัญในการสนองนโยบายกระทรวงมหาดไทยในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก/วิสาหกิจชุมชน และส่งเสริมระบบการจัดการทุนของชุมชนและการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ด้วยวิธีการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้การมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อให้ชุมชนมีศักยภาพในการบริหารจัดการสามารถพึ่งตนเองได้ โดยในส่วนของส่งเสริมและพัฒนาทุน กรมการพัฒนาชุมชนมุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในชนบท รวมตัวกันระดมเงินออมเพื่อจัดตั้งกองทุนของชุมชนในรูปแบบ "กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต" เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านเงินทุนประกอบอาชีพหรือใช้จ่ายยามเดือดร้อนจำเป็น โดยการบริหารจัดการของสมาชิกและช่วยเหลือแบ่งปันกันชุมชน ภายใต้ปรัชญา "ใช้หลักการออมทรัพย์เป็นอุปกรณ์ในการพัฒนาคน" เพื่อให้เกิดการพัฒนา คุณธรรม ๕ ประการ คือ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และความไว้วางใจในหมู่สมาชิก

หลักสูตรการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จัดทำขึ้นโดยมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ตลอดจนมีความเหมาะสมสำหรับใช้เป็นคู่มือในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตแก่คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตหรือบุคคลทั่วไปที่สนใจ มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจถึงแนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ๒) เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ศึกษาแนวทางและวิธีการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต การจัดสวัสดิการ กิจกรรมเครือข่าย การบริหารความเสี่ยง กฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้อง และ ๓) เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้นำความรู้ไปพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสู่ความเข้มแข็ง

ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนอุดรธานี หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหลักสูตรการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตนี้จะเป็นประโยชน์แก่คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและสมาชิก ตลอดจนผู้ที่สนใจสามารถใช้เป็นคู่มือแนวทางปฏิบัติงานและพัฒนากลุ่มของตนให้มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จต่อไป

ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนอุดรธานี

มีนาคม ๒๕๖๗

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
บทที่ ๑	
- หลักการและเหตุผล	๑
- วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	๑
- กลุ่มเป้าหมาย	๒
- สถานที่ดำเนินการ	๒
- ระยะเวลาการอบรม	๒
- เทคนิค วิธีการ รูปแบบการอบรม	๒
- วิธีการวัดและประเมินผลการอบรม	๒
- ผลที่คาดว่าจะได้รับ	๒
- ผลผลิต/ผลลัพธ์	๒
บทที่ ๒	
- วิเคราะห์หลักสูตรด้านความสอดคล้องกับนโยบาย/แผนพัฒนาขององค์กร	๓
- วิเคราะห์บริบทพื้นที่ การสำรวจความต้องการ/ความจำเป็นในการฝึกอบรม	๔
- แนวทางในการจัดทำหลักสูตรการออกแบบด้วยรูปแบบ ADDIE Model	๕
- กรอบหลักสูตรการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	๑๐
- ตารางฝึกอบรม	๑๑
- สังเขปรายวิชา วิชาที่ ๑ การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	๑๓
- สังเขปรายวิชา วิชาที่ ๒ วิธีการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพ	๑๔
- สังเขปรายวิชา วิชาที่ ๓ การพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสู่ความเข้มแข็ง	๑๖
- แผนการสอนหลักสูตรการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	๑๘
บทที่ ๓	
- การประเมินผลการเรียนรู้ภายหลังการทดสอบหลักสูตร (try out)	๔๕
- การประเมินผลโครงการ	๔๖
- การประเมินผลรายวิชาการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	๕๐
- การประเมินผลรายวิชาวิธีการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพ	๕๒
- การประเมินผลรายวิชาการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสู่ความเข้มแข็ง	๕๔
- สรุปการประเมินผลการเรียนรู้ภายหลังการทดสอบหลักสูตร (try out)	๕๕

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก

- คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม
- ภาพกิจกรรมทดสอบการใช้หลักสูตร

๕๗

๕๙

บทที่ ๑

บทนำ

หลักการและเหตุผล

กรมการพัฒนาชุมชน มีภารกิจสำคัญในการสนองนโยบายกระทรวงมหาดไทยในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก/วิสาหกิจชุมชน และส่งเสริมระบบการจัดการทุนของชุมชนและการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ด้วยวิธีการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้การมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อให้ชุมชนมีศักยภาพในการบริหารจัดการสามารถพึ่งตนเองได้ โดยในส่วนของส่งเสริมและพัฒนาทุน กรมการพัฒนาชุมชนมุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในชนบท รวมตัวกันระดมเงินออมเพื่อจัดตั้งกองทุนของชุมชนในรูปแบบ "กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต" เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านเงินทุนประกอบอาชีพหรือใช้จ่ายยามเดือดร้อนจำเป็น โดยการบริหารจัดการของสมาชิกและช่วยเหลือแบ่งปันกันในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจัดตั้ง ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๗ ที่ตำบลขัวมุง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดย ศ.ดร.ยุวัฒน์ วุฒิเมธี อดีตอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน ภายใต้ปรัชญา "ใช้หลักการออมทรัพย์เป็นอุปกรณ์ในการพัฒนาคน" เพื่อให้เกิดการพัฒนา คุณธรรม ๕ ประการ คือ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และความไว้วางใจในหมู่สมาชิก

ภารกิจของกรมการพัฒนาชุมชน ต่อการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยเน้นไปที่การส่งเสริมและสนับสนุนให้กลุ่มออมทรัพย์สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน สนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนาออมทรัพย์ ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือในการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ใหม่ รวมถึงการให้คำแนะนำเกี่ยวกับกฎระเบียบและโครงสร้างการบริหาร จัดการฝึกอบรมและให้ความรู้แก่สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เกี่ยวกับการบริหารจัดการ การวางแผนการเงิน การจัดการธุรกิจ และการตลาด จัดการอบรมให้กับข้าราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มทักษะและความรู้ในการสนับสนุน และดูแลกลุ่มออมทรัพย์อย่างมีประสิทธิภาพ ดำเนินการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ ให้คำแนะนำและปรับปรุงวิธีการดำเนินงานตามผลการประเมินเพื่อลดปัญหาและความเสี่ยง สนับสนุนการสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มออมทรัพย์ต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้

ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนอุดรธานี จึงได้ดำเนินการจัดทำร่างหลักสูตรการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับทั้งข้าราชการสังกัดกรมการพัฒนาชุมชน คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และประชาชนทั่วไปที่สนใจ ให้สามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาชุมชนและกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายและภารกิจของกรมการพัฒนาชุมชน

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลุ่มเป้าหมาย

๑. ข้าราชการสังกัดกรมการพัฒนาชุมชน
๒. คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
๓. ประชาชนทั่วไปที่สนใจ

สถานที่ดำเนินการ

ดำเนินการ ณ ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนอุดรธานี อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี

ระยะเวลาการอบรม ๑ วัน

เทคนิค วิธีการ รูปแบบการอบรม

๑. การฝึกอบรมในสถานที่จริง (On-side)
๒. การบรรยายประกอบสื่อ powerpoint
๓. คลิป VDO

วิธีการวัดและประเมินผลการอบรม

๑. ประเมินจากพฤติกรรมการมีส่วนร่วม และการสังเกตของวิทยากร
๒. การประเมินรายวิชา ประเมินผลภาพรวม/ความพึงพอใจ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
๒. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลผลิต

ร้อยละ ๙๐ ของผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจหลังการฝึกอบรมไม่ต่ำกว่าระดับมาก

ผลลัพธ์

ผู้ผ่านการอบรมสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มีการบริหารจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพ

บทที่ ๒

วิเคราะห์หลักสูตรด้านความสอดคล้องกับนโยบาย/แผนพัฒนาขององค์กร

กรมการพัฒนาชุมชนจัดทำแผนปฏิบัติการรายปี (พ.ศ. ๒๕๖๗) โดยได้นำกรอบแผนปฏิบัติการระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๑) ของกรมการพัฒนาชุมชน ที่จัดทำขึ้นภายใต้สถานการณ์และสภาพแวดล้อมของการพัฒนาประเทศ และแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงสำคัญของโลก (Global Megatrends) ที่มีผลกระทบต่อกรมการพัฒนาชุมชน และชุมชน ประกอบกับนำแนวทางการดำเนินการและประเด็นที่เกี่ยวข้องของยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ นโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา และแผนอื่นที่เกี่ยวข้อง มาใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแผนปฏิบัติการรายปี (พ.ศ. ๒๕๖๗) เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานในการขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชน ให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม มุ่งสู่วิสัยทัศน์ "เศรษฐกิจฐานรากมั่นคง ชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" ตามที่แผนปฏิบัติการระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) กำหนด

กรมการพัฒนาชุมชน ได้กำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด แนวทางการพัฒนา พร้อมทั้งมาตรการและแนวทางปฏิบัติ ในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการเรื่องที่ ๒ การส่งเสริมและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคง ภายใต้แผนปฏิบัติการระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ของกรมการพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย ๖ แนวทางการพัฒนา ได้แก่ ๑) สร้างและพัฒนากลไกขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชนหนุนเสริมเศรษฐกิจฐานราก ๒) พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง และมีขีดความสามารถในการแข่งขัน ด้วยกลไกประชารัฐและการรวมกลุ่มผู้ประกอบการในชุมชน ๓) สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน และส่งเสริมช่องทางการตลาด ๔) ยกระดับชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เพื่อเศรษฐกิจชุมชนอย่างครบวงจร ๕) ปรับระบบบริหารจัดการทุนชุมชนให้มีธรรมาภิบาลเพื่อการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจของชุมชนให้พึ่งตนเอง และ ๖) แก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำด้วยระบบปฏิบัติการเชิงรุกที่เข้าถึงประชาชน รายครัวเรือน โดยมีเข็มมุ่งสำคัญ คือ มุ่งหวังให้เศรษฐกิจฐานรากมีความมั่นคง คนในชุมชนมีงาน มีอาชีพ มีรายได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

แผนปฏิบัติการเรื่องที่ ๒ การส่งเสริมและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคง ในกลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมการบริหารจัดการทุนชุมชนหนุนเสริมเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง แนวทางการพัฒนาที่ ๕ ปรับระบบบริหารจัดการทุนชุมชนให้มีธรรมาภิบาล เพื่อการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจของชุมชนให้พึ่งตนเอง มีมาตรการ/แนวทางปฏิบัติ ประกอบด้วย ๑) ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และเสริมสร้างศักยภาพกองทุนชุมชนเพื่อเป็นแหล่งทุนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ๒) พัฒนาศักยภาพและความสามารถของคณะกรรมการกองทุนชุมชน ให้สามารถบริหารจัดการทุนชุมชนให้มีทักษะในการบริหารการเงิน การบัญชี และการจัดการทุนชุมชนอย่างมืออาชีพ ตามหลักธรรมาภิบาล ๓) ส่งเสริมและสนับสนุนการน้อมนำแนวพระราชดำริสู่การปฏิบัติในการบริหารจัดการทุนชุมชน และสร้างโอกาสการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทุนชุมชน ๔) สร้างภูมิคุ้มกันทางการเงินด้วยการปรับวิถีคิด การเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการออมเชิงคุณภาพเพื่อความมั่นคงในวัยเกษียณจากการทำงาน (Happy Money Happy Retirement) พัฒนาทักษะทางการเงิน (Financial Literacy) และเสริมสร้างวินัยทางการเงินแก่ประชาชน ๕) พัฒนาแหล่งทุนในชุมชนให้เกิดกิจกรรมเชิงธุรกิจภายในชุมชน พร้อมทั้งส่งเสริมการดำเนินงานในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน และเข้าสู่การบริหารจัดการในรูปแบบนิติบุคคล เกิดการจัดสวัสดิการที่ครอบคลุมความต้องการของประชาชนทุกช่วงวัย และรองรับสังคมผู้สูงอายุ ๖) นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลและเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการแหล่งทุนในชุมชนอย่างมีธรรมาภิบาล โครงการหลักที่สำคัญและเกี่ยวข้อง ได้แก่ โครงการที่ ๑๔ ส่งเสริมการออม

และพัฒนาทักษะการบริหารจัดการทางการเงินของครอบครัวและชุมชน และโครงการที่ ๑๕ เสริมสร้างศักยภาพกองทุนชุมชนเพื่อการเข้าถึงแหล่งทุนของประชาชนในชุมชน

ภารกิจของกรมการพัฒนาชุมชน ต่อการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยเน้นไปที่การส่งเสริมและสนับสนุนให้กลุ่มออมทรัพย์สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน สนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนา กลุ่มออมทรัพย์ ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือในการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ใหม่ รวมถึงการให้คำแนะนำเกี่ยวกับกฎระเบียบ และโครงสร้างการบริหาร จัดการฝึกอบรมและให้ความรู้แก่สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เกี่ยวกับการบริหารจัดการ การวางแผนการเงิน การจัดการธุรกิจ และการตลาด จัดการอบรมให้กับข้าราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มทักษะและความรู้ ในการสนับสนุน และดูแลกลุ่มออมทรัพย์อย่างมีประสิทธิภาพ ดำเนินการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ของกลุ่มออมทรัพย์ ให้คำแนะนำและปรับปรุงวิธีการดำเนินงานตามผลการประเมินเพื่อลดปัญหาและความเสี่ยง สนับสนุนการสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มออมทรัพย์ต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้

สถาบันการพัฒนาชุมชน มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการฝึกอบรมและพัฒนาข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องของกรม รวมทั้งการให้บริการทางวิชาการด้านการพัฒนาชุมชนแก่หน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและพัฒนางานพัฒนาชุมชนในภาพรวมของกรมการพัฒนาชุมชนและงานพัฒนาชุมชนเฉพาะพื้นที่ และเผยแพร่ รวมทั้งใช้ประโยชน์ในงานพัฒนาชุมชน การจัดการความรู้งานพัฒนาชุมชนและเรื่องที่เกี่ยวข้องในภาพรวม ของกรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินการพัฒนาศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน เพื่อให้บริการความรู้ด้านการพัฒนาชุมชน ที่เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพพื้นที่แก่ข้าราชการในส่วนภูมิภาค ผู้นำชุมชน ผู้บริหารและข้าราชการท้องถิ่น รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ดำเนินการเกี่ยวกับความร่วมมือด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ปฏิบัติงานร่วมกับ หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

วิเคราะห์บริบทพื้นที่ การสำรวจความต้องการ/ความจำเป็นในการฝึกอบรม

ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนอุดรธานี เป็นหน่วยงานสังกัดสถาบันการพัฒนาชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่การให้บริการตามที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด เกี่ยวกับงานวิจัยและพัฒนา และการบริการให้คำปรึกษาด้านการพัฒนาชุมชน งานฝึกอบรมและให้บริการด้านการฝึกอบรม งานสนับสนุนการจัดการ ความรู้ งานพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการเฉพาะทาง และปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องที่ได้รับมอบหมาย ในพื้นที่ ๘ จังหวัด ได้แก่ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น บึงกาฬ เลย สกลนคร หนองคาย หนองบัวลำภู และอุดรธานี

เพื่อเป็นการเสริมสร้างทักษะการบริหารจัดการที่จำเป็นให้กับข้าราชการและประชาชน ซึ่งจะนำไปใช้ในการ พัฒนาและขยายผลกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สร้างความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ เพิ่มโอกาส ในการเข้าถึงทรัพยากรและการสนับสนุน สร้างความเข้าใจในความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต ส่งเสริมการทำงานร่วมกันในชุมชน เกิดความสามัคคี สามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาชุมชนและ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนอุดรธานี จึงได้สำรวจหาความต้องการและความจำเป็นในการจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรม จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย ๑) หลักสูตรการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ๒) หลักสูตรการบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และ ๓) หลักสูตรกิจกรรมเครือข่าย (ธุรกิจชุมชน) กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ข้าราชการ ผู้นำชุมชน และประชาชน ที่ผ่านการฝึกอบรมและมาใช้บริการที่ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนอุดรธานี ในปีงบประมาณ ๒๕๖๗ โดยใช้แบบสำรวจ ความต้องการฝึกอบรม แล้วนำมารวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อวางแผนจัดทำร่างหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการ ของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมีผู้ตอบแบบสำรวจ จำนวน ๑๖๓ คน ผลการรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการ

สรุปได้ดังนี้

๑. ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๑๖๓ คน ประกอบด้วย

๑) ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน ๖๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๖๕

๒) ผู้นำชุมชน หรือภาคีเครือข่าย จำนวน ๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๔๒

๓) ประชาชนทั่วไป จำนวน ๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๙๓

๒. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีช่วงอายุ ๓๖ – ๔๕ ปี จำนวน ๖๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๓๓ รองลงมา มีช่วงอายุ ๔๖ – ๕๕ ปี จำนวน ๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๔๒ อายุมากกว่า ๕๕ ปี จำนวน ๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๖๖ และช่วงอายุ ๒๖ – ๓๕ ปี จำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๕๙ ตามลำดับ

๓. ผลสำรวจความต้องการฝึกอบรม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๑๕ รองลงมาหลักสูตรการบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๓๐ และหลักสูตรกิจกรรมเครือข่าย (ธุรกิจชุมชน) คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๕๕ ตามลำดับ

๔. ผลสำรวจรูปแบบการเรียนรู้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการฝึกอบรมแบบออนไลน์ จำนวน ๑๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๓๐ รองลงมา รูปแบบศึกษาดูงาน จำนวน ๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๑๑ การฝึกอบรมออนไลน์ จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๒๙ และรูปแบบ E-Learning จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๒๙ ตามลำดับ

๕. ระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการฝึกอบรมระยะเวลา ๑ วัน จำนวน ๑๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๐๕ รองลงมาต้องการฝึกอบรมระยะเวลา ๒ วัน จำนวน ๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๙๕

คณะทำงานจัดทำหลักสูตร ได้วิเคราะห์หลักสูตรให้สอดคล้องกับนโยบายแผนพัฒนาบุคลากรของหน่วยงาน เพื่อเสริมสร้างสรรณะและทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพให้รอบรู้ในงานตามภารกิจหน้าที่ สามารถเป็นแรงผลักดันที่สำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร และความเข้มแข็งของชุมชน จึงดำเนินการจัดทำร่างหลักสูตรการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับทั้งข้าราชการและประชาชน ทำให้สามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาชุมชน และกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายและภารกิจของกรมการพัฒนาชุมชน

แนวทางในการจัดทำหลักสูตรการออกแบบด้วยรูปแบบ ADDIE Model

๑. Analysis (การวิเคราะห์)

ในขั้นตอนของการวิเคราะห์นี้ เริ่มจากการค้นหาความคาดหวัง (Expectation) หรือ กำหนดเป้าหมาย (Target/Goal) ที่อยากจะได้จากการพัฒนาศักยภาพให้ได้ก่อน เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบกับสถานการณ์หรือระดับความสามารถของบุคลากร (Performance) ในปัจจุบัน เพื่อให้ทราบว่าบุคลากรนั้นยังขาดความรู้ ทักษะ หรือทัศนคติในการทำงาน (Development Gap) มากน้อยแค่ไหน

โดยหลักๆ แล้วแหล่งที่มาของเป้าหมาย หรือความคาดหวังที่จะใช้ในการวิเคราะห์ Development Gap มี ๕ แหล่ง ดังนี้

๑.๑ Business Strategy (กลยุทธ์องค์กร) :

คือ การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาศักยภาพ โดยคำนึงถึงทิศทางการเติบโตที่องค์กรต้องการเป็นที่ตั้ง แล้ววิเคราะห์ว่าบุคลากรขององค์กรจำเป็นต้องมีความรู้ ทักษะ หรือพฤติกรรมที่สำคัญอะไรบ้าง เพื่อที่จะทำให้องค์กรเติบโตตามที่กำหนดในกลยุทธ์ขององค์กรได้

๑.๒ Competency (ความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ควรมีในการปฏิบัติงาน) คือ การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาบุคลากร โดยคำนึงถึงบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานเป็นสำคัญ ว่าหากต้องการให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานของตำแหน่งนั้นๆ เขาจะต้องมีความรู้ ทักษะ และทัศนคติ หรือพฤติกรรมอย่างไรบ้าง

๑.๓ Law & Regulation (กฎหมายและระเบียบข้อบังคับ)

คือ การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาบุคลากร โดยอ้างอิงหัวข้อการอบรมตามที่มีระบุไว้ในกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ

๑.๔ Customer Needs & Expectation (ความคาดหวัง และความต้องการของลูกค้า)

คือ การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาบุคลากร โดยอ้างอิงข้อมูลจากความคาดหวัง หรือความต้องการของลูกค้าเป็นที่ตั้ง ว่าหากองค์กรต้องการตอบสนองความคาดหวัง และความต้องการของลูกค้าให้ได้นั้น บุคลากรขององค์กรจะต้องมีความสามารถทางด้านใดเพิ่มขึ้นบ้าง

๑.๕ Owner Needs & Expectation (ความคาดหวัง และความต้องการของเจ้าของธุรกิจ)

คือ การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาบุคลากร โดยอ้างอิงข้อมูลจากความคาดหวัง และความต้องการของเจ้าของธุรกิจเป็นที่ตั้ง ว่าบุคลากรขององค์กรจำเป็นต้องมีความสามารถทางด้านใดเพิ่มขึ้นบ้าง จึงจะทำให้ความคาดหวัง และความต้องการของเจ้าของธุรกิจเป็นจริงได้

เมื่อทราบเป้าหมายการพัฒนาที่ต้องการ และสถานการณ์ปัจจุบันแล้ว จึงจะนำเป้าหมายที่ได้มากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ เพื่อออกแบบกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาให้กับบุคลากรที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการพัฒนาต่อไป

๒. Design (การออกแบบ)

สำหรับการออกแบบ People Value แบ่งการออกแบบออกเป็น ๓ ส่วนใหญ่ๆ คือ

๒.๑ Learning System คือ บริการออกแบบระบบการเรียนรู้ที่จะปรับเปลี่ยนการเรียนรู้ที่ได้จากในห้องเรียนไปสู่ความเข้าใจที่ลึกซึ้งขึ้นด้วยกระบวนการเรียนรู้นอกห้องเรียน เพื่อให้มั่นใจได้ว่ากระบวนการเรียนรู้มีความต่อเนื่องและส่งผลลัพธ์ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

๒.๒ Follow Up & Evaluation System คือ กระบวนการวัด ติดตาม และประเมินผล เพื่อติดตามและพัฒนาทักษะ รวมถึงการปลูกฝังทัศนคติที่ควรมีในการทำงานให้แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมพึงประสงค์ การออกแบบในส่วนนี้จึงมุ่งเน้นวิธีการวัด ติดตาม และประเมินผลการนำความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ได้จากการเรียนไปฝึกใช้ในการปฏิบัติงานจริง เพื่อให้เกิดประสบการณ์และพัฒนาเป็นความเชี่ยวชาญต่อไป

๒.๓ Course & Learning Plan นอกจากเป้าหมายในการพัฒนา กระบวนการที่จะใช้ และขั้นตอนการวัด ติดตาม และประเมินผลแล้ว เรายังจะต้องออกแบบโครงสร้างหลักสูตรและแผนการสอนที่สอดคล้องกับเป้าหมายที่ต้องการอีกด้วย โดยรายละเอียดที่จะออกแบบในส่วนของหลักสูตรและแผนการสอนนั้นประกอบด้วย

เนื้อหา (Content) คือ สิ่งที่คุณเรียนควรรู้เพื่อการพัฒนาให้ได้ตามผลลัพธ์ที่กำหนด เช่น องค์ความรู้ หลักคิด หรือทฤษฎีต่างๆ

กิจกรรม (Activity) คือ กระบวนการที่คุณเรียนจะได้ลงมือทำ เพื่อการสร้างความตระหนักถึงทัศนคติที่สำคัญ หรือพฤติกรรมที่ควรแสดงออก ตามผลลัพธ์หรือเป้าหมายที่กำหนด

ภารกิจเพื่อการพัฒนาทักษะ (Workshop) คือ กระบวนการเรียนรู้และพัฒนาทักษะที่ต้องการผ่านการฝึกปฏิบัติ โดยอาจเป็นสถานการณ์จำลอง หรือกรณีศึกษาที่เกิดขึ้นจริงทั้งในและนอกองค์กรก็ได้ เช่น Role Play การระดมสมอง การเขียนแผนตามโจทย์ที่ได้รับ

แผนการสอน (Learning Plan) คือ ลำดับการเรียนการสอน และกระบวนการที่จะใช้ในการเรียนรู้ ตั้งแต่เนื้อหา กิจกรรม และ Workshop โดยคำนึงถึงผลลัพธ์ที่จะได้จากแต่ละขั้นตอน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย เสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ตื่นตัว และสามารถต่อยอดการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ได้จริง

เมื่อรวมกระบวนการออกแบบทั้ง ๓ เข้าด้วยกัน จะได้เป็นบริการ Learning คือ บริการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ วัดผล ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ ด้วยการนำเอาระบบการเรียนรู้ (Learning System) มาผสมผสานร่วมกับระบบการวัด ติดตาม และประเมินผล (Follow Up & Evaluation System) ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ หรือ ผลลัพธ์ที่ได้กำหนดไว้

๓. Development (การพัฒนา)

เพื่อการพัฒนาโครงสร้างหลักสูตร แผนการสอน และกระบวนการเรียนรู้ให้ได้ผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ จึงมุ่งเน้นการพัฒนา ๒ ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ นั่นคือ

๓.๑ ผู้สอน (Instructor)

- ค้นหา / คัดเลือก (Selection)

People Value การค้นหาและคัดเลือกผู้สอนที่มีประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญในหัวข้อและเนื้อหาที่จะสอน นั้นๆ สามารถยกตัวอย่างและตอบคำถามได้อย่างชัดเจน สื่อสารอย่างตรงไปตรงมา ให้คำแนะนำที่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง และสามารถที่จะยืดหยุ่นเนื้อหาการสอน และกระบวนการให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนในแต่ละชั้นเรียนได้

- พัฒนา (Development): Train the Trainer

นอกจากจะค้นหาผู้สอนที่มากประสบการณ์จากในวงการแล้ว People Value ยังมีโครงการ Train the Trainer ที่จะพัฒนาผู้ที่ต้องการเป็นวิทยากรให้สามารถดำเนินการสอน และส่งมอบผลลัพธ์ของการเรียนรู้ให้ได้ ตามมาตรฐานที่ People Value กำหนดไว้อีกด้วย

๓.๒ สื่อการเรียนการสอน (Learning Media)

การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนนั้น ต้องให้ความสนใจตั้งแต่สื่อการสอนในห้องเรียน ไปจนถึงสื่อที่ผู้เรียน จะสามารถนำติดตัวกลับไปสานต่อการเรียนรู้นอกห้องเรียนได้ เช่น

- Power Point & VDO

- Manual (คู่มือผู้เรียน)

- Etc. (อื่นๆ)

เพื่อยืนยันผลลัพธ์และคุณภาพของการออกแบบและพัฒนาการเรียนรู้นี้ People Value จึงมีการจัดชั้นเรียน ทดลอง หรือ รุ่นทดลองเรียน (Prototype Class) โดยให้ความสำคัญกับการตอบรับความคาดหวัง ๒ ด้าน คือ Functional (สร้าง Result หรือผลลัพธ์ตามเป้าหมาย) และ Emotional (สร้าง Wonder หรือ ความรู้สึกบันดาลใจ)

๔. Implement (การดำเนินการ)

เพื่อการดูแลและรักษามาตรฐานการเรียนการสอนให้เกิดขึ้นจริง และมีความราบรื่นในการดำเนินการ ตามที่ออกแบบและวางแผนไว้ ในทุกหลักสูตรที่จัดขึ้น เราจึงมีผู้ประสานงานและดูแลการฝึกอบรมที่จะช่วย อำนวยความสะดวกและประสานงาน ติดตามแผนการสอนและผลที่ได้รับจากการสอน รวมถึงการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เพื่อสนับสนุนให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนและผู้สอนที่สุด

๕. Evaluation (การประเมินผล)

สำหรับขั้นตอนของการประเมินผลนั้น จะประเมินผลจาก ๓ ทางด้วยกัน คือ

๕.๑ Learner Feedback (Reaction) การประเมินผลหลักสูตรหลังการอบรม

การประเมินนี้จะวัดผลความพึงพอใจที่ได้จากการเรียนรู้ ซึ่งผู้เข้าอบรมจะเป็นผู้ให้คะแนนด้วยตัวเอง หากคะแนนในส่วนนี้มาก แสดงถึงแนวโน้มที่ผู้เรียนจะให้ความสนใจในการพัฒนาในหัวข้อที่ได้เรียนรู้นี้อย่างต่อเนื่อง หรือให้ความร่วมมือในการพัฒนาองค์กรตามความรู้ที่ได้เรียนมานี้ได้

๕.๒ Class Owner Feedback: เลียงสะท้อนจาก HRD ผู้ดูแลหลักสูตร

การประเมินนี้จะวัดผลความสำเร็จของการพัฒนา โดย HRD ผู้ดูแลหลักสูตรเป็นผู้ให้คะแนนหลังจบหลักสูตรนั้นๆ โดยจะประเมินผลจากการเทียบผลลัพธ์ที่ได้กับวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ผลลัพธ์ที่สอดคล้องกับเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

๕.๓ Quality Assurance: การประเมินคุณภาพการเรียนการสอนจาก People Value

การประเมินนี้จะวัดคุณภาพการเรียนการสอน โดย Course Designer ของ People Value ซึ่งจะประเมินคุณภาพตั้งแต่กระบวนการเรียนรู้ การถ่ายทอด ตั้งแต่ ก่อน ระหว่าง และหลังการเรียนรู้ ว่าสนับสนุนให้เกิดผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่ต้องการมากน้อยเพียงใด

ด้วยกระบวนการออกแบบโครงสร้างการเรียนรู้ตามรูปแบบ ADDIE จึงสามารถบริหารผลลัพธ์ของทุกการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

หลักสูตร การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

แนวคิด :

ศพน.อุดรธานี ออกแบบการจัดทำหลักสูตร

ด้วยรูปแบบ ADDIE Model ๕ ขั้นตอน

๑. Analysis (การวิเคราะห์)

๒. Design (การออกแบบ)

๓. Development (การพัฒนา)

๔. Implement (การดำเนินการ)

๕. Evaluation (การประเมินผล)

หลักการและเหตุผล :

ภารกิจของกรมการพัฒนาชุมชนคือการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต คือ การสนับสนุนการจัดตั้งและส่งเสริมการเพิ่มจำนวนสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ให้กลุ่มและให้ความรู้แก่สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อบรมข้าราชการที่เกี่ยวข้อง เพิ่มทักษะและความรู้ในการสนับสนุน และดูแลกลุ่มออมทรัพย์

ศพน.อุดรธานี ได้สำรวจหาความต้องการของกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มเป้าหมาย ข้าราชการสังกัด กรมการพัฒนาชุมชน ผู้นำชุมชน ภาคีเครือข่าย และประชาชน ๒๕๖๗ จากผลการสำรวจ จึงได้ออกแบบ และใช้บริการที่ ศพน.อุดรธานี ในมีงบประมาณ ๒๕๖๗ จากผลการสำรวจ จึงได้ออกแบบ และจัดทำหลักสูตร การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ขึ้น

วัตถุประสงค์ :

๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิต การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลุ่มเป้าหมาย : ข้าราชการสังกัดกรมการพัฒนาชุมชน คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และประชาชนทั่วไปที่สนใจ

จำนวน : ๒๐ – ๕๐ คน

เป้าหมาย Goal

ภาคการเรียนรู้ Section

หมวดการเรียนรู้ Module

หัวข้อวิชา content

ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ที่ได้ไปบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาควิชาการ

หมวด ความรู้พื้นฐาน

หมวด ความรู้บริหารจัดการ

วิชาการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

วิธีการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพ
วิชาการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสู่ความเข้มแข็ง

รวม ๑ วิชา

รวม ๒ วิชา

กระบวนการเรียนรู้ Learning Process

- การฝึกอบรมในสถานที่จริง (On-side)
- การบรรยายประกอบสื่อ powerpoint
- คลิป VDO

การวัดประเมินผล

เครื่องมือวัด / ประเมินผล

- ประเมินผลรายวิชา
- ประเมินผลภาพรวม/ความพึงพอใจ
- ประเมินจากพฤติกรรมการมีส่วนร่วม และการสังเกตของวิทยากร

ผลผลิต : ร้อยละ ๙๐ ของผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจหลังการฝึกอบรมไม่ต่ำกว่าระดับมาก

ผลลัพธ์ : ผู้ผ่านการอบรมสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มีการบริหารจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพ

ศพน.อุดรธานี

“เศรษฐกิจฐานรากมั่นคง ชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

Change for Good

ตารางการฝึกอบรม
หลักสูตร การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

๐๔.๐๐ – ๐๔.๓๐ น.	๐๔.๓๐ – ๐๕.๐๐ น.	๐๕.๐๐ – ๑๐.๐๐ น.	๑๐.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.	๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น.	๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.	๑๖.๐๐ – ๑๖.๓๐ น.
ลงทะเบียน	ปฐมนิเทศ ปรับฐานการเรียนรู้	วิชา การค้าเงินงานกลุ่มออม ทรัพย์เพื่อการผลิต	วิชา แนวทางและ วิธีการบริหาร จัดการ กลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต ที่มีประสิทธิภาพ	วิชา รับประทานอาหาร กลางวัน	วิชา การพัฒนา กลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต สู่ความเข้มแข็ง	- สรุปภาพรวม โครงการ - ประเมินโครงการ

*** กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

สังเขปรายวิชา

หลักสูตรการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

วิชาที่ ๑ การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

วัตถุประสงค์ : เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจถึงแนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ระยะเวลา : จำนวน ๑ ชั่วโมง

ชื่อวิทยากร : นายพิษณุ แก้วตัน นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ

ขอบเขตเนื้อหา

หัวเรื่อง การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

- หัวข้อย่อย แนวคิด
- หัวข้อย่อย หลักการ
- หัวข้อย่อย วัตถุประสงค์
- หัวข้อย่อย แนวทางและวิธีการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

เทคนิค/วิธีการ

วิทยากรบรรยาย หัวข้อเรื่อง การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และดูสไลด์ประกอบการบรรยาย

วัสดุ/อุปกรณ์

๑. สื่อ PowerPoint
๒. คอมพิวเตอร์ เครื่องฉาย และจอภาพ
๓. ลำโพง เครื่องเสียง และไมโครโฟน

ประเมินผล

๑. ประเมินจากพฤติกรรมการมีส่วนร่วม และการสังเกตของวิทยากร
๒. การประเมินรายวิชา

วิชาที่ ๒ วิธีการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ : เพื่อศึกษาแนวทางและวิธีการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต การจัดสวัสดิการ กิจกรรมเครือข่ายการบริหารความเสี่ยง กฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ระยะเวลา : จำนวน ๒ ชั่วโมง

ชื่อวิทยากร : นายพิษณุ แก้วตัน นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ

ขอบเขตเนื้อหา

หัวเรื่อง สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

- หัวข้อย่อย สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- หัวข้อย่อย การสมัครเป็นสมาชิก
- หัวข้อย่อย การสิ้นสุดการเป็นสมาชิก
- หัวข้อย่อย บทบาทหน้าที่ของสมาชิก

หัวเรื่อง คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

- หัวข้อย่อย โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ
- หัวข้อย่อย การดำเนินงานของคณะกรรมการ
- หัวข้อย่อย การกำหนดกติกา หรือข้อบังคับ

หัวเรื่อง การบริหารเงินทุน

- หัวข้อย่อย แหล่งที่มาของเงินทุน
- หัวข้อย่อย ประเภทของเงินทุนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- หัวข้อย่อย การเก็บรักษาเงินทุนของกลุ่ม
- หัวข้อย่อย การบริหารกิจกรรมกลุ่ม
- หัวข้อย่อย กิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- หัวข้อย่อย การกู้ยืมเงินของสมาชิก

หัวเรื่อง การจัดสรรผลกำไรของกลุ่ม

- หัวข้อย่อย การจัดสรรผลกำไรของกลุ่ม

หัวเรื่อง ข้อห้ามการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

- หัวข้อย่อย ข้อห้ามการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

หัวเรื่อง การบริหารความเสี่ยง (Risk Management)

- หัวข้อย่อย ความเสี่ยงของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- หัวข้อย่อย การป้องกันความเสี่ยง

เทคนิค/วิธีการ :

๑. วิทยากรบรรยาย หัวข้อเรื่อง สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้มีความรู้เกี่ยวกับสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต การสมัครเป็นสมาชิก การสิ้นสุดการเป็นสมาชิก และบทบาทหน้าที่ของสมาชิก โดยดูสไลด์ประกอบการบรรยาย

๒. วิทยากรบรรยาย หัวข้อเรื่อง คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ การดำเนินงานของคณะกรรมการ และการกำหนดกติกา หรือข้อบังคับ โดยคูสไลด์ประกอบการบรรยาย

๓. วิทยากรบรรยาย หัวข้อเรื่อง การบริหารเงินทุน เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งที่มาของเงินทุน ประเภทของเงินทุนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต การเก็บรักษาเงินทุนของกลุ่ม การบริหารกิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และการกู้ยืมเงินของสมาชิก โดยคูสไลด์ประกอบการบรรยาย

๔. วิทยากรบรรยาย หัวข้อเรื่อง การจัดสรรผลกำไรของกลุ่ม เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดสรรผลกำไรของกลุ่ม โดยคูสไลด์ประกอบการบรรยาย

๕. วิทยากรบรรยาย หัวข้อเรื่อง ข้อห้ามการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีความรู้เกี่ยวกับข้อห้ามการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยคูสไลด์ประกอบการบรรยาย

๖. วิทยากรบรรยาย หัวข้อเรื่อง การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีความรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และการป้องกันความเสี่ยง โดยคูสไลด์ประกอบการบรรยาย

วัสดุ/อุปกรณ์

๑. สื่อ PowerPoint , คลิป VDO
๒. คอมพิวเตอร์ เครื่องฉาย และจอภาพ
๓. ลำโพง เครื่องเสียง และไมโครโฟน

ประเมินผล

๑. ประเมินจากพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วม และการสังเกตของวิทยากร
๒. การประเมินรายวิชา

วิชาที่ ๓ การพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสู่ความเข้มแข็ง

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์ การบริหารโครงการ การบริหารสัญญา และการบริหารหนี้

ระยะเวลา : จำนวน ๓ ชั่วโมง

ชื่อวิทยากร : นายพิษณุ แก้วตัน นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ

ขอบเขตเนื้อหา

หัวข้อเรื่อง การประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล

- หัวข้อย่อย การประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล

หัวข้อเรื่อง การบริหารโครงการ

- หัวข้อย่อย การคัดเลือกโครงการ
- หัวข้อย่อย เงื่อนไขการชำระหนี้ เหมาะสมกับประเภทโครงการ

หัวข้อเรื่อง การบริหารสัญญา

- หัวข้อย่อย แนวปฏิบัติการบริหารสัญญา
- หัวข้อย่อย การพิจารณาการบริหารสัญญา ความครบถ้วนสมบูรณ์ของสัญญา
- หัวข้อย่อย การจัดเก็บหลักฐาน
- หัวข้อย่อย การตรวจสอบก่อนและหลังอนุมัติโครงการ

หัวข้อเรื่อง การบริหารหนี้

- หัวข้อย่อย แนวปฏิบัติการบริหารหนี้
- หัวข้อย่อย หลักการบริหารจัดการหนี้
- หัวข้อย่อย การแยกประเภทหนี้
- หัวข้อย่อย ประเภทของลูกหนี้
- หัวข้อย่อย การชำระหนี้และวิธีการติดตามหนี้ มาตรการแก้ไขปัญหาหนี้
- หัวข้อย่อย การลดปัจจัยเสี่ยง ที่ทำให้เกิดหนี้เสีย
- หัวข้อย่อย การดำเนินการทางกฎหมาย และการขอคำแนะนำ การละเมิดที่เกิดจากการยักยอก
- หัวข้อย่อย ขั้นตอนและวิธีการแก้ไขปัญหาหนี้
- หัวข้อย่อย สาเหตุที่ทำให้เกิดหนี้
- หัวข้อย่อย การสร้างวินัยทางการเงินและการออมเชิงคุณภาพ
- หัวข้อย่อย ๕ นิสัยบ่อนทำลายวินัยทางการเงิน
- หัวข้อย่อย วงจรแห่งความเจริญด้านการใช้จ่ายเงิน

เทคนิค/วิธีการ

๑. วิทยากรบรรยาย หัวข้อเรื่อง การประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีความรู้เกี่ยวกับการประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล โดยคู่มือประกอบบรรยาย

๒. วิทยากรบรรยาย หัวข้อเรื่อง การบริหารโครงการ เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีความรู้เกี่ยวกับการคัดเลือกโครงการ และเงื่อนไขการชำระหนี้ที่เหมาะสมกับประเภทโครงการ โดยคู่มือประกอบบรรยาย

๓. วิทยากรบรรยาย หัวข้อเรื่อง การบริหารสัญญา เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีความรู้เกี่ยวกับแนวปฏิบัติการบริหารสัญญา การพิจารณาการบริหารสัญญา ความครบถ้วนสมบูรณ์ของสัญญา การจัดเก็บหลักฐาน และการตรวจสอบก่อนและหลังอนุมัติโครงการ โดยคู่มือประกอบบรรยาย

๔. วิทยากรบรรยาย หัวข้อเรื่อง การบริหารหนี้ เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีความรู้เกี่ยวกับแนวปฏิบัติการบริหารหนี้ หลักการบริหารจัดการหนี้ การแยกประเภทหนี้ ประเภทของลูกหนี้ การชำระหนี้ และวิธีการติดตามหนี้ มาตรการแก้ไขปัญหาหนี้ การลดปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดหนี้เสีย การดำเนินการทางกฎหมายและการขอคำแนะนำ การละเมิดที่เกิดจากการยักยอก ข้นตอนและวิธีการแก้ไขปัญหาหนี้ สาเหตุที่ทำให้เกิดหนี้ การสร้างวินัยทางการเงินและการออมเชิงคุณภาพ ๕ นิสัยป่อนทำลายวินัยทางการเงิน และวงจรแห่งความเจริญด้านการใช้จ่ายเงิน โดยคู่มือประกอบบรรยาย

วัสดุ/อุปกรณ์

๑. สื่อ PowerPoint
๒. คอมพิวเตอร์ เครื่องฉาย และจอภาพ
๓. ลำโพง เครื่องเสียง และไมโครโฟน

ประเมินผล

๑. ประเมินจากพฤติกรรมการมีส่วนร่วม และการสังเกตของวิทยากร
๒. การประเมินรายวิชา

แผนการสอนหลักสูตรการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

เวลา : ๐๘.๓๐ – ๐๙.๐๐ น.

ปฐมนิเทศปรับพื้นฐานการเรียนรู้

วัสดุ/อุปกรณ์

๑. สื่อ PowerPoint
๒. คอมพิวเตอร์ เครื่องฉาย และจอภาพ
๓. ลำโพง เครื่องเสียง และไมโครโฟน

เนื้อหา

๑. แนะนำตัวทีมศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนอุดรธานี และวิทยากร

๒. กล่าวบทนำ กรรมการพัฒนาชุมชน มีภารกิจสำคัญในการสนองนโยบายกระทรวงมหาดไทยในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก/วิสาหกิจชุมชน และส่งเสริมระบบการจัดการทุนของชุมชนและการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ด้วยวิธีการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้การมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อให้ชุมชนมีศักยภาพในการบริหารจัดการสามารถพึ่งตนเองได้ โดยในส่วนของส่งเสริมและพัฒนาทุน กรรมการพัฒนาชุมชน มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในชนบท รวมตัวกันระดมเงินออมเพื่อจัดตั้งกองทุนของชุมชนในรูปแบบ "กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต" เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านเงินทุนประกอบอาชีพหรือใช้จ่ายยามเดือดร้อนจำเป็น โดยการบริหารจัดการของสมาชิกและช่วยเหลือแบ่งปันกันในชุมชน

ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนอุดรธานี จึงได้ดำเนินการจัดทำร่างหลักสูตรการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อเสริมสร้างความรู้ให้กับทั้งข้าราชการสังกัดกรมการพัฒนาชุมชน คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และประชาชนทั่วไปที่สนใจ ให้สามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาชุมชนและกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายและภารกิจของกรมการพัฒนาชุมชน

๓. กล่าววัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เวลา : ๐๙.๐๐ – ๑๐.๐๐ น.

วิชาที่ ๑ การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ชื่อวิทยากร : นายพิษณุ แก้วตัน นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ

วัสดุ/อุปกรณ์

๑. สื่อ PowerPoint
๒. คอมพิวเตอร์ เครื่องฉาย และจอภาพ
๓. ลำโพง เครื่องเสียง และไมโครโฟน

ประเมินผล

๑. ประเมินจากพฤติกรรมการมีส่วนร่วม และการสังเกตของวิทยากร
๒. การประเมินรายวิชา

เนื้อหาวิชาที่ ๑ การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยศาสตราจารย์ ดร.ยุวัฒน์ วุฒิเมธี อดีตอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน ได้เริ่มดำเนินการครั้งแรก ๒ แห่ง ณ ตำบลขี้ม่วง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ และตำบลละงู อำเภอละงู จังหวัดสตูล ในวันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๗ และถึงวันที่ ๖ มีนาคม ของทุกปี เป็นวันคล้ายวันก่อตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นการผสมผสานระหว่างแนวคิดของสหกรณ์การเกษตรเครดิต ยูเนียนและสินเชื่อเพื่อการเกษตร โดยใช้เงินเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ทำให้คนมีคุณธรรม มีการช่วยเหลือเกื้อกูล เอื้ออาทร แบ่งปันซึ่งกันและกัน เกิดกระบวนการเรียนรู้การทำงานร่วมกันตามวิถีทางประชาธิปไตย

แนวคิด

แนวคิดที่ ๑ การรวมคนในหมู่บ้าน ชุมชนให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยรวมคนที่มีฐานะแตกต่างกัน ให้ช่วยเหลือกัน อยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า "จนเงินแต่ไม่จนน้ำใจ"

แนวคิดที่ ๒ การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนเงินทุนโดยการรวมกลุ่มออมเงิน แล้วให้สมาชิกกู้ยืม เป็นทุนในการประกอบอาชีพ

แนวคิดที่ ๓ การนำเงินทุนไปใช้ดำเนินการ ด้วยความขยัน ประหยัดถูกต้องเพื่อให้ได้ทุนคืน และมีกำไร เป็นการสร้างรายได้ให้กับสมาชิก

แนวคิดที่ ๔ การลดต้นทุนในการครองชีพ โดยให้สมาชิกมีการจัดตั้งศูนย์สวัสดิการตลาด เป็นการรวมตัวกันซื้อ รวมตัวกันขาย สามารถลดต้นทุนในการซื้อสินค้าอุปโภค บริโภคและปัจจัยการผลิตได้

หลักการ

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นการรวมตัวของประชาชน บริหารจัดการโดยประชาชนและเพื่อประโยชน์ของสมาชิกและประชาชนในหมู่บ้าน มีหลักการดำเนินงาน ดังนี้

๑) ความรู้สึกเป็นเจ้าของ เป็นการสร้างความรู้สึกการเป็นเจ้าของให้กับสมาชิกทุกคน ทำให้เกิดความรับผิดชอบ และช่วยกันดูแลเอาใจใส่ในการดำเนินงานของกลุ่ม

๒) การพึ่งตนเอง ฝึกนิสัยการประหยัด และอดออม โดยนำเอาคุณสมบัติพิเศษ ๒ ประการของชุมชน คือ ความซื่อสัตย์ และความอดทน มารวมกันเป็นรูปกลุ่มทำให้มีเงินทุนของชุมชนเป็นของตนเอง ลดการพึ่งพาแหล่งทุนจากภายนอกหมู่บ้าน

๓) หลักคุณธรรม ใช้การออมทรัพย์เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนเพื่อให้คนมีคุณธรรม ๕ ประการ คือ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และความไว้วางใจ

๔) หลักการควบคุมกันเอง สมาชิกกลุ่มฯ ทุกคนจะต้องให้ความสนใจดูแลความเคลื่อนไหวและตรวจสอบซึ่งกันและกัน

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาคน โดยใช้หลักการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเอง และเพื่อนสมาชิกให้มีคุณธรรม ๕ ประการ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยการระดมเงินออม จัดตั้งเป็นกองทุนทำให้ชุมชนมีแหล่งเงินทุนในการกู้ยืมไปประกอบอาชีพ ใช้ตามความจำเป็นของครอบครัว และเรียนรู้กิจกรรมเชิงธุรกิจ สามารถเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวเพื่อพัฒนาสังคมโดยการปลูกฝังคุณธรรม ๕ ประการ ปลูกฝังวิถีประชาธิปไตย ก่อให้เกิดความสามัคคี การช่วยเหลือ เอื้ออาทรต่อกัน ความร่วมมือร่วมใจ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความเท่าเทียมกันของสมาชิก คุณธรรมของสมาชิก ซึ่งมี ๕ ประการ ดังนี้

๑) ความซื่อสัตย์ต่อกัน หมายถึง การสร้างสัจจะต่อตนเองในการประหยัด อดออมอย่างสม่ำเสมอ และการซื่อสัตย์ต่อกลุ่มในการถือหุ้นหรือฝากเงินในกลุ่มอย่างต่อเนื่อง เมื่อกู้เงินไปแล้ว ก็ใช้เงินคืนตามสัญญา

๒) ความเสียสละ หมายถึง ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อ แบ่งปันสิ่งที่ดีให้แก่กัน ไม่มีจิตใจคับแคบ เช่น หากเพื่อนมีความเดือดร้อนก็จะให้เพื่อนได้กู้เงินก่อน ซึ่งการเสียสละนี้จะเป็นการผูกมิตรไมตรีระหว่างสมาชิก สร้างนิสัยให้เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม

๓) ความรับผิดชอบ หมายถึง การร่วมมือกับกลุ่มในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยการเข้าร่วมประชุม การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอต่อการบริหารงานกลุ่ม ความรับผิดชอบ ดังกล่าวจะทำให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสามารถแก้ปัญหาของสมาชิกได้ อย่างมีพลัง

๔) ความเห็นอกเห็นใจ หมายถึง ความรู้สึกร่วมภายในใจของเพื่อนสมาชิก ที่เข้าใจความรู้สึกของเพื่อนสมาชิกด้วยกัน หากเกิดความเข้าใจต่อกันแล้วจะทำให้กิจกรรมที่ทำร่วมกันทุกอย่างราบรื่นไปได้ด้วยดี ความเห็นอกเห็นใจอาจแสดงออกด้วยการกล่าวคำพูดที่ดี เช่น การให้กำลังใจแก่คณะกรรมการที่เสียสละแรงกายแรงใจมาทำงานให้กับกลุ่ม เป็นต้น

๕) ความไว้วางใจกัน หมายถึง การแสดงความรู้สึกทางบวกต่อความคาดหวังที่มีต่อการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม เช่น การไว้วางใจเพื่อนสมาชิกที่กู้เงินไปว่านำเงินไปใช้ ในทางที่เป็นประโยชน์และจะนำเงินมาชำระคืนได้ ความไว้วางใจต่อการทำหน้าที่ของคณะกรรมการ เป็นต้น ความไว้วางใจดังกล่าวจะนำมาซึ่งความยุติธรรมที่สมาชิกทุกคนจะได้รับบริการจากกลุ่มโดยเท่าเทียมกัน

แนวทางและวิธีการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตต้องเป็นไปตามวิธีการที่สำคัญ ดังนี้

๑) จำนวนเงินสัจจะสะสมให้เป็นไปตามความสมัครใจที่จะออมตามศักยภาพของสมาชิก โดยมุ่งเน้นความสม่ำเสมอในการส่ง และสามารถปรับเปลี่ยนเพิ่มหรือลดได้เมื่อสิ้นปีบัญชีบังคับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

๒) การส่งเงินสัจจะสะสม สมาชิกหรือผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิก ต้องนำส่งด้วยตนเอง ที่ทำการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตามวัน เวลา และสถานที่ ๆ กลุ่มกำหนด และให้คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตรวบรวมเงินสัจจะฝากเข้าบัญชีธนาคารของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตภายใน ๓ วันทำการ

๓) ห้ามมิให้ส่งเงินสัจจะสะสมล่วงหน้าก่อนระยะเวลาที่สมาชิกได้ให้สัจจะไว้กับกลุ่ม ยกเว้นกรณีจำเป็น ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการ

๔) การรับเงินสัจจะสะสมหรือรับชำระค่าน้ำกินน้ำใช้ของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ให้คณะกรรมการรวบรวมเงินดังกล่าวเข้าบัญชีธนาคารของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตภายใน ๓ วันทำการ เมื่อมีสมาชิกยื่นขอกู้เงิน ให้เบิกถอนเงินจากธนาคารตามระเบียบเบิกจ่ายของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จะนำเงินดังกล่าวข้างต้นจ่ายให้สมาชิก โดยไม่ผ่านระบบบัญชีธนาคารไม่ได้

๕) การดำเนินธุรกรรมทางการเงินของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทุกประเภท ให้ดำเนินการผ่านระบบบัญชีธนาคารทุกครั้ง

๖) ห้ามมิให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตคิดดอกเบี้ยเงินกู้จากสมาชิกเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด (๑๕% ต่อปี)

๗) ห้ามมิให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตดำเนินกิจกรรมในลักษณะเข้าข่ายต้องห้าม ตามพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑

เวลา : ๑๐.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.

วิชาที่ ๒ วิธีการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพ

ชื่อวิทยากร : นายพิษณุ แก้วตัน นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ

วัสดุ/อุปกรณ์

๑. สื่อ PowerPoint
๒. คอมพิวเตอร์ เครื่องฉาย และจอภาพ
๓. ลำโพง เครื่องเสียง และไมโครโฟน

ประเมินผล

๑. ประเมินจากพฤติกรรมการมีส่วนร่วม และการสังเกตของวิทยากร
๒. การประเมินรายวิชา

เนื้อหาวิชาที่ ๒ วิธีการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพ

สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มี ๓ ประเภท คือ

- ๑) สมาชิกสามัญ ได้แก่ บุคคลธรรมดาในหมู่บ้านหรือตำบลทุกเพศ ทุกวัย ที่สมัครเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม
- ๒) สมาชิกวิสามัญ ได้แก่ กลุ่ม องค์กร ภายในหมู่บ้านหรือตำบล ที่ทางราชการสนับสนุนและรับรองฐานะที่สมัครเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่ม ตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม
- ๓) สมาชิกกิตติมศักดิ์ ได้แก่ ข้าราชการ คหบดี ภิกษุ สามเณร บุคคลที่มีความสนใจ และให้การสนับสนุนกลุ่มโดยไม่หวังผลตอบแทนตามที่คณะกรรมการมีมติเห็นชอบ

การสมัครเป็นสมาชิก

- ๑) ยื่นคำขอเป็นสมาชิก ณ ที่ทำการกลุ่ม
- ๒) เงื่อนไขการรับสมัครเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับกลุ่ม

การสิ้นสุดการเป็นสมาชิก

- ๑) ตาย
- ๒) ลาออก
- ๓) ขาดคุณสมบัติตามที่ระบุไว้ในระเบียบของกลุ่ม
- ๔) ที่ประชุมมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียง ๒ ใน ๓ ของสมาชิกทั้งหมด

บทบาทหน้าที่ของสมาชิก

- ๑) รู้และเข้าใจแนวทางการดำเนินงานของกลุ่ม
- ๒) รู้ที่จะเลือกคนดีเป็นกรรมการ
- ๓) รู้กติกาและรู้ที่จะปฏิบัติตาม
- ๔) รู้หน้าที่และความรับผิดชอบ
- ๕) รู้กิจกรรมและการดำเนินงานของคณะกรรมการ
- ๖) รู้วิธีการตรวจสอบ

คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ประกอบด้วยคณะกรรมการ ๔ คณะ แต่ละคณะไม่ควรน้อยกว่า ๓ คน โดยวาระการดำรงตำแหน่ง คราวละไม่เกิน ๔ ปี

โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ

- ๑) คณะกรรมการอำนวยการ มีหน้าที่
 - กำหนดระเบียบข้อบังคับ
 - จัดทำบัญชีและทะเบียนเอกสารต่างๆ
 - บริหารงานของกลุ่ม
- ๒) คณะกรรมการเงินกู้ มีหน้าที่
 - พิจารณาคำร้องขอกู้เงินของสมาชิก
 - ติดตามการใช้จ่ายเงินกู้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์
 - เร่งรัดการส่งคืนเงินกู้ กรณีสมาชิกผิดสัญญา
 - เยี่ยมเยียน/ช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่สมาชิก
- ๓) คณะกรรมการตรวจสอบ มีหน้าที่
 - ตรวจสอบบัญชี
 - ตรวจสอบทะเบียนเอกสาร
 - ตรวจสอบการดำเนินงานของกรรมการกลุ่ม
- ๔) คณะกรรมการส่งเสริม มีหน้าที่
 - ชักชวนผู้สนใจสมัครใจเป็นสมาชิกกลุ่ม
 - เสริมสร้างความเข้าใจในหลักการกลุ่ม
 - เผยแพร่ผลการดำเนินงาน

การดำเนินงานของคณะกรรมการ

- ๑) มีนโยบาย โครงการ/กิจกรรมและแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน
- ๒) มีความรับผิดชอบ
- ๓) มีการบริหารเชิงธุรกิจ
- ๔) ส่งเสริม ขั้วเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่สมาชิก
- ๕) มีการประชุมสม่ำเสมออย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง
- ๖) มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
- ๗) มีแผนการติดตาม/ ตรวจสอบ และประเมินผล

การกำหนดกติกา หรือข้อบังคับ

- ๑) เกิดจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในการประชุมใหญ่ประจำปี
- ๒) ทุกคนทราบและเข้าใจตรงกัน
- ๓) ทุกคนต้องถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด
- ๔) มีการปรับปรุงแก้ไขโดยการประชุมใหญ่ประจำปี

การบริหารเงินทุน

แหล่งที่มาของเงินทุนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อาจได้มาจากเงินต่าง ๆ ดังนี้

- ๑) เงินค่าสมัครเข้าเป็นสมาชิก ค่าธรรมเนียม และเงินค่าปรับกรณีผิดสัญญา
- ๒) เงินสัจจะสะสม เป็นเงินที่ได้จากการออมของสมาชิกจำนวนเท่า ๆ กันทุกเดือน เพื่อใช้เป็นทุนในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งจะจ่ายเงินคืนเมื่อขาดจากการเป็นสมาชิกภาพเท่านั้น โดยกลุ่มจะจ่ายผลตอบแทนให้สมาชิกในรูปของเงินปันผล
- ๓) เงินสัจจะสะสมพิเศษ เป็นเงินรับฝากจากสมาชิกที่มีเหลือและประสงค์จะฝากไว้กับกลุ่ม ซึ่งสามารถถอนไปใช้ได้ตามความจำเป็น และจ่ายผลตอบแทนเป็นดอกเบี้ยหรือเงินปันผลตามระเบียบกลุ่ม
- ๔) เงินอุดหนุน กลุ่มอาจได้รับเงินอุดหนุนจากส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรอื่น ๆ
- ๕) เงินกู้ยืมจากแหล่งเงินทุน เช่น ธนาคาร หรือสถาบันการเงินอื่น ๆ
- ๖) รายได้อื่น ๆ เช่น เงินทุนสำรอง ดอกเบี้ย เงินบริจาค

ประเภทของเงินทุนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

- ๑) เงินทุนดำเนินการ เป็นเงินทุนที่นำไปทำกิจกรรมของกลุ่ม เช่น การให้กู้ยืม การบริหารศูนย์สาธิต การตลาด ยุ้งฉาง ธนาคารข้าว โรงสี ปืมน้ำมัน เป็นต้น เงินจำนวนนี้ได้มาจากเงินสะสมของสมาชิก เงินที่รับฝากเงินอุดหนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ หากสมาชิกผู้ใดลาออก จะต้องคืนเงินสะสมแก่สมาชิกผู้นั้น
- ๒) เงินทุนสำหรับใช้เป็นค่าใช้จ่าย เป็นเงินทุนสำหรับใช้จ่ายในการบริหารงานของกลุ่ม เช่น ค่าสมุดดินสอ ปากกา อุปกรณ์สำนักงาน รวมถึงค่าใช้จ่ายในการประสานงานต่าง ๆ เงินจำนวนนี้ได้มาจากค่าสมัคร ค่าธรรมเนียมแรกเข้า และเงินจากการจัดสรรผลกำไรบางส่วนที่ระบุให้นำมาใช้ในการบริหารจัดการ

การเก็บรักษาเงินทุนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทำได้โดยการฝากไว้กับธนาคาร แยกเป็น ๒ บัญชี คือ

- ๑) บัญชีฝากประจำ ได้แก่ เงินสัจจะสะสมของสมาชิก และเงินบริจาคที่มีวัตถุประสงค์เป็นเงินทุนของกลุ่ม
- ๒) บัญชีเพื่อเรียก ได้แก่ เงินค่าสมัคร เงินค่าธรรมเนียมแรกเข้า และเงินค่าปรับ ค่าบริการต่าง ๆ

การเก็บรักษาเงินทุนของกลุ่ม

กรมการพัฒนาชุมชน มีแนวทางและคำแนะนำให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต นำเงินสัจจะสะสมเงินชำระคืนเงินกู้หรือเงินรับอื่น ๆ จากสมาชิกในแต่ละเดือน นำฝากธนาคารก่อนที่จะปล่อยให้สมาชิกกู้ยืม ซึ่งแนวทางดังกล่าวกลุ่มอาจจะเห็นว่าเป็นการไม่สะดวก ยุ่งยาก เสียเวลา แต่การนำเงินเข้าบัญชีธนาคาร ทุกครั้งที่มีการรับเงิน - จ่ายเงิน จะมีข้อดี ดังนี้

- ๑) ป้องกันปัญหาการทุจริตของกลุ่ม เพราะว่า ถ้ากลุ่มใดที่เก็บเงินสัจจะแล้วให้เหรียญ หรือคณะกรรมการถือเงินสด อาจเกิดความเสี่ยงที่กรรมการจะนำเงินไปใช้ส่วนตัว ซึ่งเป็นกรณีปัญหาการร้องเรียนส่วนใหญ่ และสมาชิกกว่าจะได้เงินคืนต้องมีการฟ้องร้อง การนำเงินฝากเข้าบัญชีธนาคาร จึงเป็นการป้องกันไว้ก่อน ดีกว่าปล่อยให้เกิดปัญหาแล้วมาแก้ไขในภายหลัง

๒) สะดวกต่อการจัดทำบัญชีและการตรวจสอบบัญชี เพราะถ้านำเงินสัจจะที่เก็บจากสมาชิกฝากเข้าบัญชีธนาคารทุกครั้ง จะทำให้ผู้ทำหน้าที่จัดทำบัญชี บันทึกรายการในระบบบัญชีต่าง ๆ ของกลุ่มได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งทำให้สามารถตรวจสอบบัญชีได้อย่างเป็นระบบ

การบริหารกิจกรรมกลุ่ม

การบริหารกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ยึดหลักการมีส่วนร่วมของสมาชิกและใช้คุณธรรม ๕ ประการ เป็นสำคัญ ดังนี้

- ๑) ทำงานในรูปแบบคณะกรรมการ โดยสมาชิกเลือกตัวแทนเข้ามาเป็นกรรมการบริหารกลุ่ม
- ๒) สมาชิกร่วมกันกำหนดระเบียบ ข้อบังคับ และสมาชิกต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด
- ๓) มีการจัดทำบัญชี ทะเบียน เอกสารที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน
- ๔) มีการตรวจสอบการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้
- ๕) มีการจัดสรรผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม

กิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กิจกรรมพื้นฐานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ประกอบด้วย

๑) การดำเนินการทางการเงินส่งเสริมให้สมาชิกนำเงินมาออมทรัพย์ในรูปของเงินค่าหุ้น โดยจะต้องมาสะสมเงินค่าหุ้นอย่างสม่ำเสมอ เรียกว่า "เงินสัจจะสะสม" เพื่อเป็นกองทุนสำหรับสมาชิก ที่เดือดร้อนให้กู้ยืมเมื่อถึงคราวจำเป็น

๒) การดำเนินธุรกิจเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชุมชน เช่น ศูนย์สาธิตการตลาด ยุ้งฉาง ปิมน้ำมัน ลานตากผลผลิต โรงสีข้าว กองทุนปุย เป็นต้น เป็นการฝึกหัดการดำเนินธุรกิจในระบบกลุ่ม โดยมุ่งหวังผลกำไร เพื่อนำไปดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตยังสนับสนุนเงินกู้ให้กับสมาชิกที่เป็นชาวบ้านในชุมชน นำไปเป็นเงินทุนในการประกอบอาชีพ และใช้ศูนย์สาธิตการตลาดเป็นแหล่งกระจายสินค้า

๓) การจัดสวัสดิการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตต้องนำเงินจากการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี มาจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การรักษาพยาบาล ฌาปนกิจสงเคราะห์ ทุนการศึกษา ทุนสาธารณะประโยชน์ ฯลฯ

๔) การส่งเสริมคุณภาพชีวิตเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิก กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจึงต้องส่งเสริมสมาชิกในการพัฒนาอาชีพให้เกิดรายได้ โดยกลุ่มมีบทบาทด้านการสนับสนุนเงินทุนให้สมาชิกนำไปประกอบอาชีพ รวมทั้งส่งเสริมให้สมาชิกมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทุก ๆ ด้าน

การกู้ยืมเงินของสมาชิก

๑) จำนวนเงินกู้ยืม ให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับกลุ่ม และให้กู้เฉพาะบุคคลที่เป็นสมาชิกกลุ่มเท่านั้น

๒) ให้ผู้กู้ยื่นคำขอกู้ตามแบบที่กลุ่มกำหนดต่อคณะกรรมการเงินกู้ ณ ที่ทำการกลุ่มตามวัน เวลาที่กำหนด

๓) ให้ผู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ ทำสัญญาเงินกู้กับกลุ่ม จำนวน ๓ ฉบับ โดยเก็บไว้ที่คณะกรรมการ ๑ ฉบับ ให้ผู้กู้เก็บ ๑ ฉบับ และให้มีผู้ค้ำประกันเงินกู้อีก ๑ ฉบับ

๔) การค้ำประกันเงินกู้ ผู้ค้ำประกันจะต้องเป็นสมาชิกกลุ่มเท่านั้น จำนวนผู้ค้ำประกันให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม

๕) การคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต้องไม่เกินอัตราที่กฎหมายกำหนด (ไม่เกินร้อยละ ๑๕ ต่อปี) สำหรับอัตราค่าปรับกรณีผิดสัญญาเงินกู้ให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม

๖) คณะกรรมการต้องทำทะเบียนคุมเงินกู้ และทะเบียนคุมลูกหนี้ ให้เป็นปัจจุบัน

๗) การรับคืนเงินกู้ ให้คณะกรรมการนำฝากธนาคาร ภายใน ๓ วันทำการ

การจัดสรรผลกำไรของกลุ่ม

การจัดสรรผลกำไรของกลุ่ม มีความสำคัญต่อกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและต่อสมาชิกมาก เพราะเป็นการกำหนดเกี่ยวกับผลประโยชน์ของกลุ่มฯ ที่จะจัดสรรผลกำไรจากผลการดำเนินกิจการของกลุ่มที่ได้รับในแต่ละปีให้กับสมาชิกในอัตราเท่าไร นอกจากนี้ การจัดสรรผลกำไรเป็นการแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารจัดการของกลุ่มด้วย ทั้งนี้ การจัดสรรผลกำไรของกลุ่มจะต้องเป็นไปตามข้อบังคับของกลุ่มควรประกอบด้วย

๑) จัดสรรเป็นทุนสำรองของกลุ่ม เงินส่วนนี้เป็นเงินทุนโดยรวมของกลุ่ม จะนำออกมาใช้ได้ต้องผ่านมติที่ประชุมของกลุ่ม

๒) จัดสรรเป็นทุนสวัสดิการหรือสาธารณะ กลุ่มสะสมไว้สำหรับใช้จ่ายเพื่อเป็นสวัสดิการแก่สมาชิก และใช้เป็นสาธารณะประโยชน์ของหมู่บ้าน/ชุมชน

๓) จัดสรรเป็นทุนขยายงานของกลุ่ม การใช้ทุนประเภทนี้ต้องได้รับการอนุมัติจากที่ประชุม

๔) จัดสรรเป็นเงินเฉลี่ยคืนแก่สมาชิก แบ่งตามสัดส่วนดอกเบี้ยเงินกู้ ซึ่งสมาชิกผู้กู้แต่ละคนจ่ายให้แก่กลุ่มในระหว่างปีบัญชี

๕) จัดสรรเงินปันผล แบ่งให้สมาชิกตามสัดส่วนของจำนวนหุ้นที่มีอยู่ในวันสิ้นปีบัญชี

๖) จัดสรรเป็นทุนรักษาระดับอัตราเงินปันผล เพื่อรักษาระดับอัตราเงินปันผล ซึ่งจะถอนออกมาใช้โดยมติของที่ประชุมใหญ่ประจำปีเพื่อจ่ายสมทบเป็นเงินปันผลตามหุ้น

๗) จัดสรรเป็นเงินค่าตอบแทนกรรมการ และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามมติที่ประชุมใหญ่ประจำปี

ข้อห้าม การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กรมการพัฒนาชุมชน ได้ทำความตกลงกับธนาคารแห่งประเทศไทย ในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อมิให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทำผิด พ.ร.บ. การธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ พ.ร.บ. การประกอบกิจการธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒, พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยมีข้อห้าม ดังนี้

๑) ห้ามรับฝากเงินจากบุคคลภายนอกที่ไม่ใช่สมาชิกกลุ่ม ฯ

๒) ห้ามบุคคลภายนอกที่ไม่ใช่สมาชิกกลุ่ม ฯ กู้เงิน

๓) ห้ามคิดดอกเบี้ยเกินอัตราที่กำหนด (ร้อยละ ๑๕ ต่อปี)

การบริหารความเสี่ยง (Risk Management)

ความเสี่ยง (RISK) คือ โอกาสที่จะเกิดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล ความสูญเปล่า หรือเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ หรือการกระทำใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน ซึ่งอาจเกิดขึ้นในอนาคตและมีผลกระทบหรือทำให้การดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายขององค์กร ทั้งในด้านยุทธศาสตร์ การปฏิบัติงาน การเงิน และการบริหาร

การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) คือ การบริหารจัดการปัจจัยและควบคุมกิจกรรม รวมทั้งกระบวนการ การดำเนินงานต่าง ๆ โดยลดมูลเหตุแต่ละโอกาสที่องค์กรจะเกิดความเสียหาย เพื่อให้ระดับและขนาดของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ ประเมินได้ ควบคุม และตรวจสอบได้อย่างมีระบบ โดยคำนึงถึงการบรรลุเป้าหมายขององค์กรเป็นสำคัญ นั่นคือ เป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

กระบวนการบริหารความเสี่ยง (Risk Management Process) มีกระบวนการ ดังนี้

๑) กำหนดวัตถุประสงค์ ต้องกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน วัดได้ ปฏิบัติได้ สมเหตุสมผล มีกรอบเวลา

๒) การระบุความเสี่ยง ความเสี่ยงมีหลายด้านจำเป็นต้องระบุว่าเป็นความเสี่ยงด้านใด เช่น ด้านการเมือง/สังคม ด้านการเงิน ด้านการดำเนินงาน ด้านปฏิบัติตามกฎระเบียบ ด้านเทคโนโลยี ด้านสิ่งแวดล้อม/ภัยธรรมชาติ

๓) การประเมินความเสี่ยง การประเมินต้องระบุปัจจัยความเสี่ยงและวิเคราะห์ความเสี่ยง (ผลกระทบ/โอกาสที่จะเกิด) รวมทั้งกำหนดวิธีควบคุมและป้องกัน

๔) การจัดการความเสี่ยง การจัดการความเสี่ยงมี ๔ แบบ ดังนี้

๔.๑ หลีกเลี่ยง (หยุด/ยกเลิก) เป็นการจัดการความเสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงมาก และองค์กรไม่อาจยอมรับได้ จึงต้องตัดสินใจยกเลิกโครงการ / กิจกรรมนั้น

๔.๒ ควบคุม (ลดโอกาสที่จะเกิด) เป็นการปรับปรุงระบบการทำงาน หรือการออกแบบวิธีการทำงานใหม่เพื่อลดโอกาสที่จะเกิด หรือลดผลกระทบให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้

๔.๓ กระจาย/ถ่ายโอน (ผู้อื่นร่วมรับ) เป็นการกระจายหรือถ่ายโอนความเสี่ยงให้ผู้อื่น ช่วยแบ่งความรับผิดชอบ เช่น การจ้างผู้มีความเชี่ยวชาญให้ดำเนินงานในกิจกรรมที่มีความเสี่ยงสูง หรือจ้างที่ปรึกษาที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในกิจกรรมนั้น ๆ

๔.๔ ยอมรับ (รับความเสี่ยง) เป็นการยอมรับความเสี่ยงที่เกิดขึ้น เนื่องจากไม่คุ้มค่าในการจัดการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยง

๕) การติดตามประเมินผล ต้องมีการติดตามผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ และมีการจัดทำรายงานผลการบริหารความเสี่ยง

ความเสี่ยงของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ความเสี่ยงของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจาก

๑) สมาชิกขาดสัจจะ (การส่งเงินสัจจะ การส่งคืนเงินกู้)

๒) กรรมการไม่ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่

๓) สมาชิกไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ

- ๔) กรรมการขาดความรู้/ทักษะด้านการบริหารเงินและกิจกรรมของกลุ่ม
- ๕) มีการคิดดอกเบี้ยเกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนด
- ๖) มีการรับฝากเงินจากบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิก หรือให้บุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกู้เงิน
- ๗) ไม่นำเงินฝากธนาคาร หรือมีการเก็บเงินไว้กับเหรียญกษาปณ์ หรือคณะกรรมการ ทำให้เป็นปัญหาต่อการตรวจสอบ และมีความเสี่ยงสูงต่อปัญหาการทุจริตที่อาจจะเกิดขึ้นได้
- ๘) ไม่มีการจัดทำระบบบัญชี ปิดงบดุลประจำปี เพื่อแสดงสถานะทางการเงินของกลุ่ม
- ๙) ขาดการตรวจสอบบัญชี และเอกสารหลักฐานทางการเงินของกลุ่ม ฯลฯ

การป้องกันความเสี่ยง

การป้องกันความเสี่ยงของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีดังนี้

- ๑) ด้านการจัดทำบัญชีและทะเบียนคุม ต้องมีการจัดทำบัญชี งบการเงิน และทะเบียนคุมต่าง ๆ ได้ถูกต้องครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน เพื่อสามารถตรวจสอบบัญชีและหลักฐานทางการเงินได้ เพราะบ่อยครั้งที่กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตประสบปัญหา คือ ความไม่พร้อมของเอกสาร และความไม่ถูกต้องของบัญชี ทำให้การตรวจสอบมีความยุ่งยาก และอาจมีปัญหากที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้
- ๒) ด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ การบริหารคน การบริหารเงินทุน และการบริหารกิจกรรมของกลุ่ม ต้องมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร และต้องปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ การบริหารเงินต้องมีระบบทะเบียน/บัญชีที่ถูกต้องครบถ้วน มีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ ต้องมีแผนการดำเนินงาน มีแผนบริหารความเสี่ยง ฯลฯ นอกจากนี้ ต้องมีการพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการและสมาชิกอย่างต่อเนื่อง
- ๓) ด้านระเบียบข้อบังคับ จะต้องมีการมีระเบียบ/ข้อบังคับที่ชัดเจน เป็นปัจจุบัน ที่สำคัญต้องให้กรรมการและสมาชิกรับทราบ และถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด
- ๔) ด้านกิจกรรมของกลุ่ม เช่น กิจกรรมของกลุ่ม การจัดสวัสดิการ กิจกรรมเครือข่าย ต้องมีการศึกษาความเป็นไปได้และจัดทำแผนการดำเนินงานที่รอบคอบ รัดกุมมีการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง
- ๕) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรกันเงินทุนสำรองไว้จากผลกำไรเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนเพิ่มสภาพคล่อง หรือไว้ขยายกิจการ โดยทั่วไปควรกันไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐

เวลา : ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.

วิชาที่ ๓ การพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสู่ความเข้มแข็ง

ชื่อวิทยากร : นายพิษณุ แก้วตัน นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ

วัสดุ/อุปกรณ์

๑. สื่อ PowerPoint
๒. คอมพิวเตอร์ เครื่องฉาย และจอภาพ
๓. ลำโพง เครื่องเสียง และไมโครโฟน

ประเมินผล

๑. ประเมินจากพฤติกรรมการมีส่วนร่วม และการสังเกตของวิทยากร
๒. การประเมินรายวิชา

เนื้อหาวิชาที่ ๓ การพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสู่ความเข้มแข็ง

การประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล

การประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล เป็นการตรวจสอบภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อสำรวจ ค้นหาปัจจัยเสี่ยง แนวโน้มของการดำเนินงาน และการเตรียมความพร้อมสำหรับรองรับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยใช้เครื่องมือที่เรียกว่า "แบบประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต" ประกอบด้วย ๔ หลักการสำคัญ ๑๐ หลักการย่อย ๒๑ ตัวชี้วัด ซึ่งใช้หลักธรรมาภิบาล ๑๐ ข้อ มาเป็นแนวทางในการจัดทำแบบประเมินดังกล่าว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีการบริหารจัดการที่มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และยังเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สมาชิก เริ่มใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นต้นไป

แบบประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล เป็นเครื่องมือที่ใช้เพื่อตรวจสอบการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ป้องกันความเสี่ยงไม่ให้เกิดความเสียหาย และมีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ๔ หลักการสำคัญ ๑๐ หลักการย่อย ๒๑ ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

๑. หลักนิยมประชาธิปไตย

หลักความรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้

- ๑) คณะกรรมการมีการประชุมทุกเดือนและมีการบันทึกการประชุมทุกครั้ง
- ๒) มีการส่งเงินสัจจะสะสมของสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ
- ๓) มีการชำระคืนเงินกู้ตามสัญญา
- ๔) มีการจัดกิจกรรมด้านสาธารณะประโยชน์ของกลุ่ม

หลักความโปร่งใส/เปิดเผย

๕) มีการฝากถอนเงินผ่านระบบสถาบันทางการเงินที่ถูกต้องตามกฎหมาย นำฝากเงินภายใน ๓ วันทำการ

๖) มีการจัดทำทะเบียนข้อมูล/เอกสารหลักฐานการเงิน/ระบบบัญชีครบถ้วนถูกต้องและเป็นปัจจุบัน (ทะเบียนสมาชิก ทะเบียนสัจจะ ทะเบียนลูกหนี้ ทะเบียนเงินกู้ ทะเบียนคุมทรัพย์สิน ฯลฯ) มีการตรวจสอบบัญชีและหลักฐานทางการเงิน อย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง

๗) มีการจัดทำกำไร-ขาดทุน งบดุล และรายงานสถานะทางการเงินให้กรรมการและสมาชิกทราบ ปีละ ๑ ครั้งขึ้นไป และตีประกาศไว้ ณ ที่ทำการกลุ่มฯ

๘) มีการจัดประชุมสามัญประจำปี ที่ชัดเจนและเป็นปัจจุบันอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง และมีสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญอย่างน้อยร้อยละ ๗๕ ของครัวเรือนที่เป็นสมาชิก

๙) มีอาคารสถานที่ใช้ประโยชน์สาธารณะร่วมกันชัดเจน มีป้ายชื่อกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และผังโครงสร้างคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่แบ่งเป็น ๔ ฝ่าย ป้ายแสดงข้อมูลที่ชัดเจน และเป็นปัจจุบัน

หลักนิติธรรม

๑๐) มีระเบียบข้อบังคับเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นปัจจุบัน

๑๑) มีการเก็บดอกเบี้ยเงินกู้ในอัตราไม่เกินที่กฎหมายกำหนด (ร้อยละ ๑๕ ต่อปี)

๑๒) มีการพิจารณาเงินกู้เป็นไปตามระเบียบ มีการตรวจสอบและมีหลักฐานให้ตรวจสอบชัดเจน

หลักความเสมอภาค

๑๓) ให้บริการแก่สมาชิกด้วยความรวดเร็ว และไม่เลือกปฏิบัติ

๒. หลักประชาธิปไตย

หลักการมีส่วนร่วม

๑๔) มีการส่งเสริมการออม ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนชุมชน

หลักกระจายอำนาจ

๑๕) มีการรวมการครบ ๔ ฝ่าย และมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการเป็นลายลักษณ์อักษรและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่

๓. หลักความรับผิดชอบต่อการบริหาร

หลักคุณธรรม

๑๖) มีการดำเนินงานโดยยึดหลักคุณธรรม ๕ ประการ (ซื่อสัตย์ เสียสละ รับผิดชอบ เห็นอกเห็นใจ และไว้วางใจ)

๔. หลักการบริหารจัดการแนวใหม่

หลักประสิทธิผล

๑๗) มีการจัดสรรผลกำไร และจัดให้มีสวัสดิการชุมชนทุกปี

หลักประสิทธิภาพ

๑๘) มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์

๑๙) มีการจัดทำแผนการดำเนินงาน/แผนบริหารความเสี่ยง/ประกันความเสี่ยงของกลุ่มเป็นประจำทุกปี และสมาชิกปฏิบัติตามแผนที่กำหนด

หลักการตอบสนอง

๒๐) สมาชิกสามารถกู้เงินได้ตามความต้องการภายใต้ข้อบังคับของกลุ่ม

๒๑) มีกิจกรรมเครือข่ายที่ตอบสนองความต้องการของสมาชิก

การบริหารโครงการ บริหารสัญญา และบริหารหนี้

คำนิยาม

การบริหารโครงการ

การบริหารจัดการทรัพยากร (เวลา วัสดุ บุคลากร และค่าใช้จ่าย) ที่มีอยู่อย่างเหมาะสมและสมบูรณ์ที่สุด โดยใช้องค์ความรู้ ทักษะ เครื่องมือ และเทคนิคต่าง ๆ กับกิจกรรมของโครงการ เพื่อให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

การบริหารสัญญา

การควบคุม หรือดำเนินการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามเงื่อนไขหรือข้อกำหนดในสัญญาในฐานะเป็นผู้กู้ หรือผู้ให้กู้ ซึ่งต้องปฏิบัติตามระเบียบ ข้อกำหนดของทางราชการ และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย

การบริหารหนี้

การบริหารจัดการเพื่อให้เป็นหนี้ที่มีคุณภาพ มีหลักการและแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาหนี้เสียให้เป็นหนี้ดี

หนี้ หมายถึง การกู้ยืมเงินจากกลุ่ม/กองทุนชุมชน

กองทุนชุมชน หมายถึง กลุ่ม/กองทุนชุมชนและองค์กรการเงินในชุมชนที่ประชาชนจัดตั้งขึ้นเอง และสนับสนุนโดยภาครัฐ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้สมาชิกและคนในชุมชนสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ ก่อให้เกิดรายได้และสวัสดิการชุมชน

การบริหารโครงการ

สิ่งแรกที่ต้องเรียนรู้ คือ ต้องรู้ว่าโครงการที่เสนอขอมาแต่ละโครงการนั้นเป็นโครงการประเภทใด เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาอนุมัติโครงการ อนุมัติเงินกู้/เงินยืมโดยคำนึงถึงความเหมาะสมของผู้เสนอโครงการแต่ละราย ซึ่งการจำแนกประเภทของโครงการนั้น อาจจำแนกตามประเภทของโครงการตามระยะเวลาที่เกิดรายได้ ดังนี้

ประเภทโครงการที่ทำรายได้ทันที

- ผลผลิตสินค้า/งานบริการ ทำรายได้ในทันทีที่ได้รับเงินกู้/เงินยืม หรือเงินสนับสนุน ภายใน ๑ เดือน
- งวดการชำระเงิน ชำระทุกเดือน หรือเป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับของแต่ละกลุ่ม/กองทุนชุมชน

ประเภทโครงการระยะสั้น

- ผลผลิตสินค้า/งานบริการได้ในระยะเวลาไม่เกิน ๖ เดือน ที่ได้รับเงินกู้/เงินยืม หรือเงินสนับสนุน
- งวดการชำระเงิน ชำระเป็นรายเดือน หรือชำระเป็นรายงวด
- หรือเป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับของแต่ละกลุ่ม/กองทุนชุมชน

ประเภทโครงการระยะยาว

- ผลผลิตสินค้า/งานบริการได้ในระยะเวลาเกินกว่า ๖ เดือนขึ้นไป ที่ได้รับเงินกู้/เงินยืม หรือเงินสนับสนุน
- งวดการชำระเงิน ชำระเป็นรายเดือน รายงวด หรือชำระเป็นรายปี หรือเป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับของแต่ละกลุ่ม / กองทุนชุมชน

การคัดเลือกโครงการ

โครงการสำหรับการสร้างอาชีพหลัก

ให้พออยู่พอกินเป็นอย่างน้อยหรือเป็นการลดภาระครอบครัวเป็นอย่างน้อย หมายถึง มีรายได้หักต้นทุนและค่าใช้จ่ายแล้ว เพียงพอกับการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ย ควรเป็นโครงการประเภทที่ทำรายได้ในทันที

โครงการสำหรับการสร้างอาชีพเสริม

- มีอาชีพหลักอยู่แล้ว มีเวลาและทรัพยากรสำหรับทำอาชีพเสริม
- เวลา ความสามารถและทรัพยากรที่มีคือทุน
- ไม่กระทบอาชีพหลัก และมีความเป็นไปได้ที่จะประกอบอาชีพเสริม

โครงการสำหรับการต่อยอดอาชีพเดิม

- มีอาชีพหลักหรือทรัพยากรอยู่แล้ว ต้องการทุนในการขยายผล
- ผลผลิตหรืองานบริการที่เพิ่มขึ้น จะนำไปขายหรือให้บริการกับใคร มีตลาดรองรับหรือไม่

โครงการสำหรับการเสริมสภาพคล่อง

- ดำเนินการอยู่ก่อนแล้ว ต้องการสภาพคล่องในช่วงรอออกดอกผล
- มีหนี้สินเดิม หรือไม่อย่างไร เมื่อได้ผลผลิตและขายสู่ตลาดแล้วมีกำไรเหลือชำระหนี้หรือไม่

การพิจารณาความเป็นไปได้

การพิจารณาความเป็นไปได้ของโครงการ หรือการวิเคราะห์โครงการทางด้านต่าง ๆ ทำเพื่อให้เกิดความมั่นใจได้ว่าโครงการที่เลือกมานั้นมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ มีผลตอบแทนหรือผลประโยชน์ที่คุ้มค่าต่อการลงทุนและสามารถใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การพิจารณาความเป็นไปได้ของโครงการจึงจำเป็นต้องวิเคราะห์โครงการในประเด็น ดังนี้

- ๑) ความน่าเชื่อถือของผู้เสนอโครงการ
- ๒) ทักษะอาชีพของผู้เสนอโครงการ
- ๓) ทำได้จริงไหม หมายถึง สามารถทำได้จริงและได้ผลลัพธ์ตามแผนที่กำหนด
 - ใช้เวลาเท่าไร
 - ขายให้ใคร ขายอย่างไร ขายที่ไหน
 - รายได้จะเข้ามาตอนไหน เท่าไร
- ๔) งบประมาณและกำไรสมเหตุผลไหม
 - ต้นทุน ค่าดำเนินการ กำไร

ซึ่งโครงการที่มีความเป็นไปได้นั้น ต้องเป็นโครงการที่ทำได้จริง และเห็นผลลัพธ์ (มีรายได้ ผลกำไร) คุ้มค่ากับการลงทุน ผู้เสนอขอโครงการมีต้นทุน (ทักษะพื้นฐาน/องค์ความรู้/ทรัพยากร) เกี่ยวกับการประกอบอาชีพหรือโครงการที่เสนอ มีตลาดรองรับ / มีสถานที่จำหน่ายชัดเจน ผลผลิตสินค้า / บริการเป็นไปตามความต้องการของตลาด

ความเป็นไปได้ในการติดตามวัดผล

การติดตามวัดผลโครงการ

เป็นการพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของโครงการเพื่อเป็นข้อมูลสำคัญให้คณะกรรมการฯ สามารถพิจารณาอนุมัติเงินกู้/เงินยืม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นการส่งเสริมให้โครงการบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของแต่ละโครงการ ซึ่งการติดตามวัดผลโครงการจะทำให้ทราบถึง

- ๑) ความก้าวหน้าของการดำเนินงานโครงการ
- ๒) ปัญหา อุปสรรคของการดำเนินงาน
- ๓) การให้การช่วยเหลือ เพื่อแก้ไข ปรับปรุงให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลได้อย่างทันที่
- ๔) การเรียนรู้ความสำเร็จเพื่อนำไปขยายผลต่อไป

ความก้าวหน้าของโครงการ

การติดตามวัดผลเพื่อส่งเสริมให้โครงการบรรลุผล ควรมีการติดตามความก้าวหน้าของโครงการ โดยแบ่งเป็น ๒ ระยะ

- ๑) ระยะการเตรียมโครงการหลังได้รับเงินสนับสนุน
 - ๒) ระยะที่สร้างรายได้และเริ่มส่งเงินต้นและดอกเบี้ย หรือส่งคืนเงินยืม
- ซึ่งอาจจะติดตามความก้าวหน้าโครงการตามประเภทของโครงการ ดังนี้

โครงการที่ทำรายได้ทันที ระยะเวลาในการติดตามโครงการ ๑๕ วัน หลังจากได้รับเงินกู้/เงินยืมหรือเงินสนับสนุน

โครงการระยะสั้น ระยะเวลาในการติดตามโครงการ ๔๕ วัน หลังจากได้รับเงินกู้/เงินยืมหรือเงินสนับสนุน

โครงการระยะยาว ระยะเวลาในการติดตามโครงการ ติดตามทุก ๑๒๐ วัน/ปี (๔ เดือน/ปี) หลังจากได้รับเงินกู้/เงินยืมหรือเงินสนับสนุน

โครงการมีศักยภาพในการคืนหนี้

พิจารณาจาก ต้นทุน ซึ่งประกอบด้วย

- ๑) ค่าสินค้า
- ๒) ค่าดำเนินการ เช่น ค่าน้ำมันรถ ค่าขนส่งค่าเดินทาง ค่าอาหาร ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าแรง ฯลฯ
- ๓) ค่าการตลาด
- ๔) กำไร เหลือมากพอคืนหนี้ได้

เงื่อนไขการชำระหนี้ เหมาะสมกับประเภทโครงการ

โครงการที่ทำรายได้ทันที ชำระทุกเดือน หรือเป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับของแต่ละกลุ่ม/กองทุนชุมชน

โครงการระยะสั้น ชำระเป็นรายเดือน หรือชำระเป็นรายงวด หรือเป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับของแต่ละกลุ่ม/กองทุนชุมชน

โครงการระยะยาว ชำระเป็นรายเดือน รายงวด หรือรายปี หรือเป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับของแต่ละกลุ่ม/กองทุนชุมชน

ความรู้ความสามารถของผู้ดำเนินโครงการ ความรู้ทักษะ/ประสบการณ์ในโครงการที่เสนอขอ มีความรู้/ทักษะในการประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ ขาดความรู้/ทักษะในการประกอบอาชีพ

กรณีที่ผู้เสนอโครงการขาดความรู้ ไม่มีทักษะในการประกอบอาชีพ ควรหาแนวทางในการให้การช่วยเหลือ เพื่อแนะนำแหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาให้เกิด ทักษะด้านอาชีพ เช่น เรียนรู้กับปราชญ์ชุมชน (สัมมาชีพชุมชน) ประสานหาหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เสริมทักษะการประกอบอาชีพ เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ และศูนย์การศึกษาชนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เป็นต้น

ความน่าเชื่อถือของผู้เสนอโครงการ

- ๑) ไม่เป็นผู้มีประวัติเลื่อมเสีย และขาดวินัยทางการเงิน
- ๒) มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

ความรู้เกี่ยวกับการบริหารสัญญา

แนวปฏิบัติการบริหารสัญญา สัญญาชัดเจน เป็นธรรม หลักฐานครบถ้วน จัดเก็บดี

- ๑) มีเอกสารหรือไม่ ลงนามครบถ้วนไหม เอกสารประกอบครบหรือไม่
- ๒) สัญญามีความชัดเจนและเป็นธรรมหรือไม่
- ๓) ยอดเงินกู้และเงื่อนไขการชำระเงิน
- ๔) เงื่อนไขอื่น ๆ ในสัญญา
- ๕) จัดเก็บหลักฐานที่ไหน มีความปลอดภัยหรือไม่
- ๕) หากเอกสารสูญหาย มีการวางแผนแก้ไขอย่างไร

การบริหารสัญญา เป็นการเตรียมความพร้อมรับมือก่อนที่ปัญหาหนี้ค้างชำระจะเกิดขึ้น

ฉะนั้น ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำสัญญา ซึ่งต้องมีความละเอียดถี่ถ้วน รอบคอบในการทำสัญญาเงินกู้/เงินยืม เพราะถือเป็นปราการด่านแรกในการตรวจทานว่าหลักฐาน เอกสารประกอบการกู้ยืม มีความครบถ้วนที่สามารถใช้บังคับ ฟ้องร้องทางกฎหมายได้หรือไม่ หากเกิดกรณีที่ลูกหนี้ไม่ยอมชำระคืนเงินกู้ยืม ทางคณะกรรมการกลุ่ม/กองทุน ในฐานะผู้ให้กู้ยืมเงินจะอย่างไร

สัญญากู้ยืมเงิน คือ สัญญาที่ฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ให้กู้ ซึ่งให้ยืมใช้เงินแก่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่า "ผู้ยืม หรือผู้กู้" โดยที่ผู้ยืมตกลงจะใช้คืนซึ่งเงินที่ยืมนั้น ตามเวลาและเงื่อนไขที่ได้กำหนดตกลงกัน โดยที่ผู้ให้กู้อาจได้สิ่งตอบแทนการให้กู้ยืมเงินนั้นเป็นดอกเบี้ย นอกจากเงื่อนไขเกี่ยวกับการชำระเงินต้นและดอกเบี้ยแล้วในสัญญากู้ยืมยังระบุถึงเงื่อนไขการชำระเงิน การชำระเงินก่อนกำหนด หลักประกันแห่งการกู้ยืม เบี้ยปรับผิดนัด และรายละเอียดอื่น ๆ ที่ผู้ให้กู้และผู้กู้ควรจะได้ตกลงกันไว้แต่แรกตั้งแต่การเริ่มกู้ยืมเงินกัน เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากความไม่ชัดเจนต่าง ๆ

การยืมเงินจึงเป็นนิติกรรมสัญญาอย่างหนึ่ง ซึ่งในการตกลงทำสัญญากู้ยืมเงินนั้น ต้องทำหลักฐานการกู้ยืมเงินเป็นหนังสือไว้ต่อกัน เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการฟ้องร้องบังคับคดีในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามสัญญา สัญญาจึงเป็นเอกสารสำคัญที่จะต้องมีความถูกต้อง ครบถ้วน และสมบูรณ์

ความครบถ้วนสมบูรณ์ของสัญญา ประกอบด้วย

หลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสือ สัญญาการกู้ยืมเงินจะต้องมีข้อความว่ามีการรับเงินที่กู้ยืมและจะมีการคืนเงินที่กู้ยืม และต้องระบุจำนวนที่กู้ยืม เพราะสัญญากู้ยืมเงินที่ไม่ระบุจำนวนเงินที่กู้ยืมเงินนั้น เป็นการขาดสาระสำคัญ ไม่อาจใช้เป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืมเงินได้

หลักฐานแห่งการกู้ยืมเงินต้องลงลายมือชื่อของคู่สัญญา (ผู้กู้ ผู้ให้กู้) รวมทั้งผู้ค้ำประกัน และพยาน
สรุป หลักฐานการกู้ยืมเงินต้องมีวัน เดือนปีที่ทำสัญญา สถานที่ทำสัญญา ข้อความแสดงว่าได้กู้ยืมเงินเป็นจำนวนเท่าใด มีกำหนดใช้คืนเมื่อใด และที่สำคัญต้องมีการลงลายมือชื่อของคู่สัญญา (ผู้กู้ ผู้ให้กู้) ผู้ค้ำประกัน และพยาน

การพิจารณาการบริหารสัญญา ว่ามีความครบถ้วนสมบูรณ์ของสัญญาพิจารณาได้จาก

- ๑) โครงการที่อนุมัติเงินกู้ยืมนั้นมีการจัดทำสัญญาหรือไม่ ลงนามครบถ้วนไหม เอกสารประกอบการกู้ยืมเงินครบหรือไม่
- ๒) การลงนามในสัญญา ผู้กู้ควรลงนามทุกหน้าอย่างถูกต้อง ครบถ้วน ถ้ามีคู่สมรสควรให้คู่สมรสลงนามยินยอม หรือเป็นพยานในสัญญา และลงนามผู้ให้กู้
- ๓) สัญญามีความชัดเจนและเป็นธรรมหรือไม่
- ๔) ระบุยอดเงินกู้ อัตราดอกเบี้ย และเงื่อนไขการชำระเงิน (วันครบกำหนดชำระ) ระบุในสัญญาอย่างชัดเจน
- ๕) ระบุเงื่อนไขอื่น ๆ ในสัญญา (ถ้ามี)

การจัดเก็บหลักฐาน

การจัดเก็บหลักฐานสัญญาเงินกู้ยืม เอกสารประกอบการกู้ยืม และเอกสารสำคัญต่าง ๆ ต้องมีความปลอดภัยในการจัดเก็บ เพื่อแสดงถึงความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ซึ่งกลุ่ม/กองทุนจำเป็นต้องมีการจัดเก็บหลักฐาน โดยพิจารณาว่า

- มีการจัดเก็บหลักฐานที่ไหน มีความปลอดภัยหรือไม่
- มีวิธีการตรวจสอบเอกสารได้อย่างไร
- หากเอกสารสูญหาย มีการวางแผนแก้ไขไว้อย่างไร

วิธีการป้องกันเอกสารสูญหาย ควรมีการจัดเก็บเป็นไฟล์เอกสาร (Scan file, ถ่ายภาพสัญญาไว้เป็นหลักฐาน, บันทึกข้อมูลลงในระบบ Program เป็นต้น)

- กรณีโอนเงินตามที่อนุมัติโครงการเข้าบัญชีธนาคาร มีการเก็บหลักฐานการโอนเงินหรือไม่
- กรณีผู้กู้ไม่สะดวกรับโอนเข้าบัญชีธนาคาร มีเอกสารรับเงินหรือไม่ (เอกสารควรอ่านเข้าใจง่าย เพื่อป้องกันการเข้าใจผิด)
- ลูกหนี้ใช้คืนเงินกู้ผ่านช่องทางไหน
- รูปแบบการชำระเงินหนี้ และเอกสารรับรองการชำระเงินหนี้?
- มีการจัดเก็บหลักฐานการจ่ายเงินและชำระเงินหนี้อย่างไร

การตรวจสอบก่อนและหลังอนุมัติโครงการ

จำแนกประเภทโครงการ

- ๑) ทำรายได้ภายใน ๑ เดือน
- ๒) ทำรายได้ภายใน ๖ เดือน
- ๓) ทำรายได้ภายใน ๑ ปี

แยกลักษณะอาชีพ

- ๑) การสร้างอาชีพหลัก
- ๒) การสร้างอาชีพเสริม
- ๓) การต่อยอดอาชีพเดิม
- ๔) การเสริมสภาพคล่อง

วัตถุประสงค์การกู้ยืม

- ๑) ประกอบอาชีพ
- ๒) การศึกษา
- ๓) ใช้จ่ายครัวเรือน
- ๔) ค่ารักษาพยาบาล
- ๕) อื่นๆ

ประเภทเงินกู้

- ๑) กู้ฉุกเฉิน
- ๒) กู้สามัญ

ตัวอย่างคำถามที่สำคัญ

๑. ผู้กู้/ยืมเงินดำเนินโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม ใช่หรือไม่ใช่
๒. ผู้กู้/ยืมเงินมีทักษะประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่เสนอ มีหรือไม่มี
๓. ผู้กู้/ยืมเงินมีความน่าเชื่อถือ และมีพฤติกรรมการดำเนินชีวิตที่ดี มีหรือไม่มี
๔. วงเงินกู้ของผู้กู้ไม่สูงกว่าเงินฝากสัจจะสะสม (กรณีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต) ใช่หรือไม่ใช่
๕. ผู้กู้/ยืมเงินมีรายละเอียดการใช้เงินตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม มีหรือไม่มี
๖. ผู้กู้/ยืมเงินดำเนินงานได้จริง มีรายได้ มีผลกำไรและคุ้มกับการลงทุน ได้หรือไม่ได้
๗. ผู้กู้/ยืมเงินจัดทำสัญญาครบถ้วน ถูกต้อง ใช่หรือไม่ใช่
๘. ผู้กู้/ยืมเงินเคยมีปัญหาจ่ายช้า หรือค้างชำระหนี้หรือไม่ มีหรือไม่มี

ความรู้เกี่ยวกับการบริหารหนี้

แนวปฏิบัติการบริหารหนี้

๑) การแยกประเภทหนี้

- จัดนิยามประเภทลูกหนี้ หนี้ดี หนี้เสียประเภทต่าง ๆ
- จัดกลุ่มลูกหนี้ตามประเภท เพื่อเลือกการบริหารจัดการด้วยวิธีที่เหมาะสม

๒) การชำระหนี้และการติดตาม

- สถานการณ์ชำระหนี้ของลูกหนี้
- วิธีติดตามหนี้ดี
- วิธีติดตามหนี้เสียประเภทต่างๆ

๓) แนวทางการแก้ไขหนี้ที่มีปัญหา

- การลดปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดหนี้เสีย
- แนวทางการแก้ไขปัญหาของหนี้เสียประเภทต่างๆ

๔) การดำเนินการทางกฎหมายและการขอคำแนะนำ

หลักการบริหารจัดการหนี้

๑. บริหารหนี้ดี ไม่ให้เป็นหนี้เสีย
๒. ให้หนี้เสีย กลับมาเป็นหนี้ดี
๓. และให้หมดหนี้ในที่สุด

การแยกประเภทหนี้

ถ้าแบ่งตามประโยชน์ที่ได้จากการเป็นหนี้ สามารถแบ่ง "หนี้" ๓ ประเภท คือ

หนี้ดี หมายถึง หนี้ที่ช่วยสร้างรายได้ สร้างอนาคต สร้างอาชีพ หรือสร้างความมั่นคงระยะยาว ซึ่งอาจแบ่งตามความสามารถและความตั้งใจในการชำระหนี้คืน คือ ความสามารถในการชำระหนี้สูง ความตั้งใจในการชำระหนี้คืนสูง ลูกหนี้ที่มีความสามารถในการชำระหนี้ และมีความตั้งใจในการชำระหนี้

หนี้ค้างชำระ หมายถึง หนี้ที่อาจมีการชำระล่าช้า

หนี้เสีย หมายถึง หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ไม่ชำระหนี้ตามกำหนดเวลา เจ้าหนี้ติดตามแล้วไม่มาชำระหนี้ หรือติดตามไม่ได้ และไม่จ่ายหนี้เกินกำหนดมากกว่า ๙๐ วัน

ประเภทของลูกหนี้

หนี้เสียประเภท A ลูกหนี้ที่มีความรับผิดชอบแต่เกิดอุปสรรคและไม่มีเงินจ่ายหนี้ รายได้จากโครงการไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง มีอุปสรรคในการดำเนินโครงการ เป็นหนี้ที่ต้องให้ความช่วยเหลือ เช่น ยึดอายุหนี้ มีระยะปลอดส่ง หรือคิดเฉพาะดอกเบี้ย

หนี้เสียประเภท B ลูกหนี้ที่มีเงินแต่ไม่ยอมจ่ายหนี้ อาจขาดวินัย หรือมีความจำเป็นอื่นที่สำคัญกว่าชำระหนี้ เป็นหนี้ที่ต้องใช้กระบวนการเร่งรัด

หนี้เสียประเภท C ลูกหนี้ที่ไม่มีเงินจ่ายหนี้และไม่มีความสามารถรับผิดชอบ ปัญหาอาจเกิดจากสองข้อแรก (A + B) รวมกัน อาจต้องถึงขั้นตอนการใช้กระบวนการทางกฎหมาย

การชำระหนี้และการติดตาม วิธีการติดตามหนี้ มาตรการแก้ไขปัญหานี้

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

แจ้งเตือน ทางโทรศัพท์ หรือ Line เลียงตามสาย ทำหนังสือแจ้งเตือนก่อนถึงกำหนดชำระ
แจ้งในที่ประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน

เร่งรัด ๑) ไปพบเพื่อเร่งรัดให้ชำระหนี้ **๒)** ประชุมกรรมการ เพื่อกำหนดมาตรการเร่งรัดหนี้
๓) เชิญมาพบกรรมการเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา/ช่วยเหลือลูกหนี้ (ปรับโครงสร้างหนี้ เช่น ยืดระยะเวลา
การชำระเงิน ลดอัตราดอกเบี้ยเพิ่มวงเงินกู้) **๔)** ดำเนินการทางสังคม และ **๕)** ดำเนินการทางกฎหมาย

การลดปัจจัยเสี่ยง ที่ทำให้เกิดหนี้เสีย

- เจือ้นไขการปล่อยกู้ ความเป็นไปได้ของโครงการ
- สถานะและความน่าเชื่อถือในการรับผิดชอบของผู้กู้
- งวดการชำระเงินเหมาะสมกับโครงการ
- ช่องทางการชำระเงิน และการให้ความสะดวกในการชำระเงิน
- การเตือนล่วงหน้า และการติดตามหนี้
- มาตรการผ่อนปรน และรองรับเมื่อมีการชำระเงินล่าช้า
- การปรับปรุงโครงสร้างหนี้
- การให้ข้อมูลสภาพหนี้

การดำเนินการทางกฎหมาย และการขอคำแนะนำ การละเมิดที่เกิดจากการยักยอก

- ๑) ตรวจสอบข้อเท็จจริง
- ๒) รวบรวมพยาน หลักฐาน (สัญญากู้ยืมเงิน, สัญญาค้ำประกัน) / หาตัวผู้รับผิดชอบ
- ๓) ดำเนินการและบังคับให้ชดใช้คืน(ภายในอายุความ เช่น ๓ เดือนในกรณียักยอกหรือฉ้อโกง)
- ๔) ทำหลักฐานการยอมรับในการชดใช้หรือรับผิดชอบทำหนังสือรับสภาพความรับผิดชอบทางแพ่ง
และอาญา
- ๕) แจ้งความดำเนินคดี

กรณีการยักยอก/ฉ้อโกง และแนวทางการแก้ไข

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

๑. ตรวจสอบเอกสารหลักฐาน
๒. จัดเวทีตรวจสอบข้อเท็จจริง หากมีมูลให้ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง
๓. ยอมรับผิดให้มีการเจรจาไกล่เกลี่ย หากไม่ยอมรับผิดให้ดำเนินการทางกฎหมาย

ขั้นตอนและวิธีการแก้ไขปัญหานี้

๑. จัดทำทะเบียนข้อมูลลูกหนี้

- แยกประเภทโครงการ (มีรายได้ทันที ระยะสั้น และระยะยาว)
- แยกประเภทอาชีพลูกหนี้ (เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรมและบริการ คหกรรม หัตถกรรม ด้านช่าง รับจ้าง ฯลฯ)
- เงื่อนไขการชำระหนี้
- ศักยภาพการชำระหนี้

๒. วิเคราะห์ศักยภาพลูกหนี้

- ความสามารถและความตั้งใจในการชำระหนี้
- รายรับ - รายจ่ายของลูกหนี้
- ภาระหนี้สินของลูกหนี้
- ประวัติการชำระหนี้

๓. วิเคราะห์ปัญหาลูกหนี้

- วิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาของลูกหนี้แต่ละรายถึงสาเหตุที่ทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ได้เพื่อหาทางออกในการแก้ไขปัญหานี้

๔. กำหนดมาตรการแก้ไขปัญหานี้

- มาตรการแก้ไขปัญหานี้ดี เช่น รักษาสภาพหนี้ดีไว้ให้รางวัล ให้คำชมเชย เป็นต้น
- มาตรการแก้ไขปัญหานี้เสีย เช่น ติดตามเร่งรัดหนี้สิน เจรจา ไกล่เกลี่ย ปรับโครงสร้างหนี้ขยายระยะเวลา

- ปรับทัศนคติลูกหนี้ให้เป็นเชิงบวก เชื่อว่าตัวเองมีความสามารถในการชำระหนี้ได้
- ทำแผนปรับโครงสร้างหนี้/แผนพัฒนาตนเอง
- การนำแผนพัฒนาตนเองมาปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

๕. ส่งเสริมวินัยทางการเงินและการออม

- ส่งเสริมวินัยทางการเงิน และการออมควบคู่กับมาตรการแก้ไขปัญหานี้
- รูปแบบการออม (รายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน หรือออมเพื่อปลดหนี้สร้างสุข)
- เมื่อมีรายได้ควรใช้เงิน (ใช้จ่าย : เก็บออม : ใช้จ่ายฉุกเฉิน) ๖๐:๓๐:๑๐ หรือ ๗๐:๒๐:๑๐

สาเหตุที่ทำให้เกิดหนี้ และการให้ความช่วยเหลือ

ลูกหนี้เสียประเภท A ลูกหนี้ที่มีความรับผิดชอบ แต่เกิดอุปสรรคและไม่มีเงินจ่ายหนี้

- รายได้จากโครงการไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง
- ประสบอุบัติเหตุ/ปัญหาสุขภาพ
- ประสบเหตุสุดวิสัย
- ประสบภัยพิบัติ/ภัยธรรมชาติ
- อื่น ๆ

การให้ความช่วยเหลือ

เป็นกลุ่มที่ควรให้ความช่วยเหลือ ให้ดูจากสาเหตุว่าทำไมโครงการ ไม่สร้างรายได้ตามที่คาดหวัง หรือเกิดอุปสรรค และให้ความช่วยเหลือ

- ช่วยหาตลาดรองรับ
- ช่วยหาสถานที่จำหน่าย
- ช่วยแปรรูปผลผลิตหรือบริการให้เป็นที่ต้องการของตลาด

หากไม่ตรงกับปัญหา หรือยังไม่ได้ผล

- อาจช่วยหาแหล่งเงินและโครงการเพื่อให้มีอาชีพ มีรายได้ สามารถกลับมาชำระหนี้ได้
- อาจพิจารณามาตรการพิเศษช่วยเหลือ เรื่องดอกเบี้ยและการผ่อนชำระหนี้

ลูกหนี้เสียประเภท B ลูกหนี้ที่มีเงิน แต่ไม่ยอมจ่ายหนี้

- ขาดวินัยในการชำระหนี้
- ติดการพนัน/ห่วย
- ติดสุรา/ยาเสพติด
- อื่น ๆ

การให้ความช่วยเหลือ

ใช้มาตรการเร่งรัดหนี้

๑. ไปพบเพื่อทวงถาม
๒. ประชุมกรรมการเพื่อหาแนวทางเร่งรัด
๓. เรียกมาพบกรรมการเพื่อผ่อนชำระ
๔. ออกจดหมายทวงถาม
๕. ดำเนินการทางกฎหมาย

ลูกหนี้เสียประเภท C ลูกหนี้ที่ไม่มีเงินจ่ายหนี้ และไม่มีความรับผิดชอบ

- ไม่นำเงินยืมไปประกอบอาชีพ
- ไม่มีศักยภาพในการประกอบอาชีพ เช่น เป็นผู้สูงอายุ พิกัด ทุพพลภาพ เป็นต้น
- ยืมเงินให้ผู้อื่นที่ไม่ได้ไปประกอบอาชีพ
- ย้ายที่อยู่อาศัยโดยไม่บอกกล่าว
- เสียชีวิต และไม่สามารถติดตามทรัพย์สินจากทายาทได้
- อื่น ๆ

การให้ความช่วยเหลือ

แนวทาง

๑. พิจารณาลูกหนี้ เปลี่ยนพฤติกรรมมาเป็นคนรับผิดชอบได้ หรือไม่ หากได้ ให้พิจารณามาตรการช่วยเหลือเช่นเดียวกันกับ หนี้เสียประเภท A

๒. ประชุมกรรมการเพื่อหาแนวทางเร่งรัด
๓. เรียกมาพบกรรมการเพื่อผ่อนชำระ
๔. ออกจดหมายทวงถาม
๕. ดำเนินการทางกฎหมาย

การสร้างวินัยทางการเงินและการออมเชิงคุณภาพ

มีเป้าหมายทางการเงิน

ในการเริ่มต้นจะทำอะไรสักอย่าง เราต้องมีเป้าหมายอย่างเด่นชัดและมีความแน่นอน ในทางการเงินก็เช่นเดียวกันเราต้องสร้างเป้าหมายทางการเงิน เพื่อที่เราจะได้รู้ว่าเราจะทำอะไรเช่น การตั้งเป้าหมายไว้ว่าจะเก็บเงินไปเที่ยวต่างประเทศให้ได้ภายในสองปี หรือตั้งเป้าหมายว่าจะมีเงินใช้เดือนละสองหมื่นหลังเกษียณอายุ เมื่อเรามีเป้าหมายแล้ว เราก็จะเริ่มวางแผนเพื่อให้เป้าหมายที่เราวางไว้ประสบผลสำเร็จ การตั้งเป้าหมายที่ดีจะช่วยให้เรามีวินัยทางการเงินที่เด่นชัดขึ้น และสามารถเก็บออมเงินได้อย่างที่ตั้งใจไว้

บันทึกการใช้จ่าย

เราจะเห็นว่าคนที่สามารถเก็บออมเงินได้ จะมีการวางแผนการใช้จ่ายเงิน แล้วการวางแผนการใช้จ่ายเงินนั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร หลายคนอาจเกิดข้อสงสัยในเรื่องนี้ หากพูดกันง่าย ๆ การวางแผนการใช้จ่ายเงินเกิดจากการจดบันทึก รายรับ - รายจ่าย เพราะเราจะสามารถดูได้ว่าเดือนที่ผ่านมา เราใช้จ่ายเงินไปเท่าไร และจ่ายเป็นค่าอะไรบ้าง เราก็จะวางแผนการใช้จ่ายเงินของเดือนต่อไปได้ จนสามารถบริหารเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แบ่งเงินใช้จ่ายให้เป็นสัดส่วน

หากยังคิดไม่ออกว่าจะใช้จ่ายเงินอย่างไรให้มีประสิทธิภาพ ลองกำหนดค่าใช้จ่ายในแต่ละวัน เช่น กำหนดไว้ว่าในแต่ละวัน เราจะใช้จ่ายไม่เกินเท่าไร หรือทานอาหารมื้อละไม่เกิน ๑๐๐ บาท เป็นต้น การกำหนดค่าใช้จ่ายนั้นให้เริ่มต้นกำหนดจากจำนวนเงินที่เราสามารถทำได้ อย่ากำหนดให้เกินความเป็นจริง เพราะเราจะรู้สึกว่าเป็นเรื่องยาก และไม่สามารถทำได้แน่ ๆ อีกทั้งการเริ่มต้นอย่างค่อยเป็นค่อยไปจะช่วยให้เรารู้สึกคุ้นเคย แล้วเราจะค่อย ๆ ปรับตัวให้เข้ากับวิธีการนี้ได้ในที่สุด วินัยทางการเงินเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก แต่หากเราเรียนรู้และเริ่มต้นได้อย่างถูกต้องแล้ว เราก็จะเป็นคนที่สามารถออมเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น เพราะเราสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้เงินให้สอดคล้องกับการเงินของเราแล้วนั่นเอง

ทำบัญชีรายรับ - รายจ่ายให้เป็นนิสัย

การทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย ในทุกวันจะทำให้รู้ว่าเรามีพฤติกรรมการใช้จ่ายอย่างไรในแต่ละวัน และเราควรทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย ในทุก ๆ วันให้เกิดเป็นนิสัย เพราะจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้รู้สัดส่วนการใช้จ่ายของเรา ต่อรายรับที่เราได้ในแต่ละเดือนว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ ถ้าหากวันใดเราลืมจด หรือไม่มีเวลา ให้ทำย้อนหลัง หรือหาสมุดเล่มเล็ก ๆ กับปากกาพกติดกระเป๋าไว้ พอนึกออกก็ค่อยจดลงไป จะเป็นการสร้างนิสัยที่ดีทางด้านการเงินให้กับตัวเราเอง เป็นวิธีพื้นฐานที่ดีที่สุดสำหรับการเริ่มต้นการออมที่ดี และจะช่วยบ่งบอกถึงยอดเงินคงเหลือในแต่ละเดือนของเราได้ดีอีกด้วย เราจะได้รู้ว่าเงินที่ใช้ไปในแต่ละเดือนหมดไปกับการใช้จ่ายอะไรบ้าง ยังช่วยจัดการกับระเบียบการเงินของเราให้เข้าที่อีกด้วย หลาย ๆ คนใช้จ่ายเงินโดยไม่วางแผน และคิดหน้าคิดหลัง ได้เงินมาก็ใช้ไป พอใกล้สิ้นเดือนก็เกิดปัญหาเงินหมดกระเป๋าโดยไม่รู้ว่าเงินทั้งหมดไปนั้น หมดไปกับการใช้จ่ายอะไรบ้าง ถ้าหากเรายังไม่เริ่มสร้างวินัยในการออมตั้งแต่วันนี้เราจะวางแผนทางการเงินของเราได้ยาก

ตั้งเป้าหมายและสรุปภาพรวมบัญชีทุกสิ้นเดือน

การทำบัญชีรายรับ - รายจ่ายของเราจะไม่เกิดประโยชน์อะไรเลย หากเราไม่กลับมาทบทวนรายจ่ายของเราในภายหลัง หลังจากจดบันทึกรายจ่ายในแต่ละวันไปแล้ว ทุกสิ้นเดือนจะต้องนำบันทึกรายจ่าย

ในแต่ละหมวดหมู่มารวมกัน เราจะได้รู้ว่าสัดส่วนการใช้จ่ายของเราเหมาะสมแล้วหรือไม่ แล้วยังสามารถทำให้เราได้รู้ยอดเงินคงเหลือและสัดส่วนในส่วนของเงินออมในแต่ละเดือนอีกด้วย หลังจากที่เราพยายามจัดระเบียบวางแผนรายจ่ายของตัวเองมาตลอดทั้งเดือนแล้ว สุดท้ายตัวเลขที่เราเห็น จะเป็นสิ่งที่คอยเตือนสติและควบคุมการใช้จ่ายของตัวเอง การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน จะเป็นตัวช่วยเตือนเราเองให้ยับยั้งชั่งใจระมัดระวังการใช้จ่ายในแต่ละเดือนมากขึ้น

๕ นิสัยบ่อนทำลายวินัยทางการเงิน

เคยตั้งคำถามกับตัวเองหรือไม่ ว่าทำงานมาก็เริ่มจะหลายปี ทำไมเงินที่เก็บจึงยังน้อย หรือยังไม่รวยซักที เหตุผลหลัก ๆ ที่ทำให้คนวัยทำงานในปัจจุบัน ยังไม่สามารถเก็บเงินได้นั้นเป็นเพราะ ๕ นิสัยบ่อนทำลายวินัยทางการเงิน ดังนี้

๑) อยากได้ไปทุกอย่าง ความโลภทำให้เราไม่สามารถเก็บเงินได้ อย่าตามกระแสจนเกินไป เพราะจะทำให้เราอยากได้นั้นไม่รู้จักจบสิ้น หันมาซื้อของจากความจำเป็นเท่านั้น

๒) ไม่ค่อยเก็บเงิน เริ่มเก็บเงินตั้งแต่วินาทีนี้ จำไว้ว่า "ใครออมก่อน คนนั้นรวยก่อน" ส่วนเลือกวิธีออมอย่างไหน ก็เลือกตามความสนใจและความชอบของเรา

๓) กังวลมากเกินไป อย่าเครียดมากจนเกินไปว่าทำไมเราไม่รวยจะยิ่งส่งผลเสียโดยเฉพาะเรื่องสุขภาพ และสุดท้ายอาจจะต้องจ่ายเงินมากกว่าเดิมไปกับค่ารักษาพยาบาล

๔) ไม่ทำบันทึกรายรับรายจ่าย การทำบันทึกรายรับ - รายจ่าย คือสิ่งที่ดีที่สุดหากเราเริ่มเก็บเงิน เพราะจะทำให้สามารถวางแผนการใช้จ่ายล่วงหน้าได้

๕) ไม่ตั้งเป้าหมายทางการเงินที่ชัดเจน ลองถามตนเองว่าเป้าหมายคืออะไร และพยายามให้ถึงเป้าหมายนั้นให้ได้ อาทิเช่น บางคนอยากเกษียณอายุตนเองตอนอายุ ๔๐ ปี ทำให้ช่วงเวลาตั้งแต่ ๒๐ - ๔๐ ปีนั้น ต้องทำงานหนักและพยายามเก็บเงิน เพื่อที่จะได้เกษียณอายุก่อนคนอื่นเป็นต้น

วงจรแห่งความเจริญด้านการใช้จ่ายเงิน

๑) ประหยัด เป็นการรู้จักรักษาทรัพย์ใช้จ่ายอย่างฉลาดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ฟุ่มเฟือย เก็บหอมรอมริบ

๒) สะสม เป็นการออมเงินในส่วนรายได้ที่เหลือจากหักค่าใช้จ่าย เงินออมเป็นปัจจัยสำคัญ ที่จะช่วยให้เป้าหมายของบุคคลซึ่งกำหนดไว้ในอนาคตบรรลุจุดประสงค์ และสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยไม่ต้องพึ่งพาบุคคลอื่น การออมจึงควรกระทำอย่างสม่ำเสมอและเป็นกิจนิสัย สิ่งจูงใจ ที่ก่อให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะเก็บออมมากขึ้นคือเป้าหมาย หากมีเป้าหมาย จะประกอบอาชีพค้าขายและมีเงินออมไว้จำนวนหนึ่งก็จะ "มีทุนของตนเอง" ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญช่วยให้ถึงเป้าหมายในอนาคตได้

๓) ภู เป็นการให้บริการสินเชื่อทางการเงินจำนวนหนึ่ง ในส่วนที่เกินความสามารถ ในการสะสมด้วยตนเองมารวมกับเงินทุนของตนเอง เพื่อเป็นเงินทุนที่มากพอ สำหรับดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

๔) ชำระคืน เป็นการตระหนักถึงหน้าที่ของลูกหนี้ที่ดี ต้องชำระคืนให้ตรงเวลา เพื่อประโยชน์ด้านเครดิตทางการเงิน ซึ่งอาจจำเป็นต่อการกู้ยืมเงินในกิจกรรมสำคัญ หากมี ระเบียบวินัยทางการเงินดี จะเป็นประโยชน์ต่อการกู้ยืมเงินในอนาคต เนื่องจาก คดีทางการเงินตัวฉกาจ คือ ตัวของตัวเอง ทุกปัญหา

คนเรานั้นเองที่เป็นคนสร้างมันขึ้นมา ดังนั้น เพื่อความสุขในชีวิต ควรบริหารจัดการค่าใช้จ่ายให้เหมาะสม
สร้างนิสัยมีเงินก่อนค่อยซื้อ

เวลา : ๑๖.๐๐ – ๑๖.๓๐ น.

๑. สรุปภาพรวมโครงการ

๒. ประเมินโครงการ

บทที่ ๓

การประเมินผลการเรียนรู้ภายหลังการทดสอบหลักสูตร (try out)

การทดลองหลักสูตรฝึกอบรม หลักสูตรการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ดำเนินการในวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๗ ณ บ้านยามกาใหญ่ หมู่ที่ ๒ ตำบลบ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ๑) นักวิชาการพัฒนาชุมชน สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเพ็ญ ๒) คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และ ๓) ประชาชนทั่วไปที่สนใจ จำนวน ๒๐ คน

การประเมินผลโครงการฯ ใช้แบบประเมินฯ จำนวน ๑ ชุด โดยจัดเก็บข้อมูลจากจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน ๒๐ คน ผลการจัดเก็บข้อมูลได้จำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๑. รูปแบบและวิธีการประเมิน

โดยแบบประเมินผลภาพรวมโครงการ แบ่งออกเป็น ๕ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ ๒ ความรู้และความเข้าใจด้านวิชาการ ก่อนและหลังฝึกอบรม

ส่วนที่ ๓ การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ส่วนที่ ๔ ความพึงพอใจต่อการบริหารโครงการ

ส่วนที่ ๕ ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติมเพื่อปรับปรุง (คำถามปลายเปิด)

๒. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทุกคน ด้วยแบบประเมินผลภาพรวมโครงการ

๓. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ใช้โปรแกรม SPSS for Window ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

๔. เกณฑ์การประเมิน

ด้านการแปลผลได้กำหนดมาตรฐานการวัดระดับความคิดเห็นออกเป็น ๕ ระดับ (Likert Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยแบ่งเกณฑ์การให้คะแนนเป็นดังนี้

ระดับความพึงพอใจ คะแนน

มากที่สุด ๕

มาก ๔

ปานกลาง ๓

น้อย ๒

น้อยที่สุด ๑

เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย มีดังนี้

คะแนนเฉลี่ย ๔.๒๑ - ๕.๐๐ หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด/ความพึงพอใจมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย ๓.๔๑ - ๔.๒๐ หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก/ความพึงพอใจมาก

คะแนนเฉลี่ย ๒.๖๑ - ๓.๔๐ หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง/ความพึงพอใจปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย ๑.๘๑ - ๒.๖๐ หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย/ความพึงพอใจน้อย

คะแนนเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๘๐ หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด/ความพึงพอใจน้อยที่สุด

๕. ผลการประเมิน

การประเมินผลการทดลองหลักสูตรฝึกอบรม หลักสูตรการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต แบ่งการประเมินเป็น ๒ แบบ คือ การประเมินผลโครงการ และการประเมินผลรายวิชา สามารถสรุปผลการประเมินได้ ดังนี้

๕.๑ การประเมินผลโครงการ

การประเมินผลโครงการ เป็นการประเมินผลการดำเนินโครงการในภาพรวมหลังเสร็จสิ้นกระบวนการฝึกอบรม แบ่งการประเมินผลออกเป็น ๕ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

จากการประเมินผล พบว่า

เพศ ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๐ และเพศชาย จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐

อายุ ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่มีช่วงอายุสูงสุด คือ ช่วงอายุ ๓๖ - ๔๕ ปี จำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕ รองลงมาเป็นช่วงอายุ ๔๖ - ๕๕ ปี จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕ และช่วงอายุ มากกว่า ๕๕ ปี จำนวน ๒ คน ร้อยละ ๑๐ ตามลำดับ

การศึกษา ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐ รองลงมาระดับประถมศึกษา จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕ ระดับ ปวช./ปวส. จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕ และระดับปริญญาตรี จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐

ตำแหน่ง ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่เป็นคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐ รองลงมาเป็นประชาชนทั่วไปที่สนใจ จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕ และนักวิชาการพัฒนาชุมชน จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕

ส่วนที่ ๒ ความรู้และความเข้าใจด้านวิชาการ ก่อนและหลังฝึกอบรม

ตารางที่ ๑ แสดงความรู้ความเข้าใจและทักษะก่อนฝึกอบรม

ประเด็น	ระดับความรู้และความเข้าใจด้านวิชาการ					เฉลี่ย	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
วิชา การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต	-	-	๗ (๓๕.๐๐)	๙ (๔๕.๐๐)	๔ (๒๐.๐๐)	๒.๑๕	น้อย
วิชา วิธีการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพ	-	-	๓ (๑๕.๐๐)	๑๒ (๖๐.๐๐)	๕ (๒๕.๐๐)	๑.๙๐	น้อย
วิชา การพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสู่ความเข้มแข็ง	-	-	-	๑๐ (๕๐.๐๐)	๑๐ (๕๐.๐๐)	๑.๕๐	น้อยที่สุด
รวม						๑.๘๕	น้อย

จากตารางที่ ๑ แสดงความรู้ความเข้าใจและทักษะก่อนฝึกอบรมของผู้เข้าอบรม พบว่า ก่อนเข้าอบรม ผู้เข้าอบรมมีความรู้และทักษะ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ๑.๘๕ อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณา

เป็นรายประเด็นพบว่า วิชาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ วิชาการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีค่าเฉลี่ย ๒.๑๕ รองลงมา วิชาวิธีการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ย ๑.๙๐ และวิชา การพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสู่ความเข้มแข็ง มีค่าเฉลี่ย ๑.๕๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒ ความรู้ความเข้าใจและทักษะหลักฝึกอบรม

ประเด็น	ระดับความรู้และความเข้าใจด้านวิชาการ					เฉลี่ย	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
วิชา การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	๘ (๕๐.๐๐)	๑๒ (๖๐.๐๐)	-	-	-	๔.๕๐	มากที่สุด
วิชา วิธีการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพ	๑๐ (๕๐.๐๐)	๑๐ (๕๐.๐๐)	-	-	-	๔.๕๐	มากที่สุด
วิชา การพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสู่ความเข้มแข็ง	๘ (๕๐.๐๐)	๑๒ (๖๐.๐๐)	-	-	-	๔.๕๐	มากที่สุด
รวม						๔.๕๓	มากที่สุด

จากตารางที่ ๒ แสดงความรู้ความเข้าใจและทักษะหลังฝึกอบรมของผู้เข้าอบรม พบว่า หลังเข้าอบรม ผู้เข้าอบรมมีความรู้และทักษะ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ๔.๕๓ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า วิชาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ วิธีการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ รองลงมา วิชาการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ และวิชาการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสู่ความเข้มแข็ง มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ ตามลำดับ

ส่วนที่ ๓ การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ตารางที่ ๓ การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ประเด็น	ระดับการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์					เฉลี่ย	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
๑) สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงานได้	๔ (๒๐.๐๐)	๑๑ (๕๕.๐๐)	๕ (๒๕.๐๐)	-	-	๓.๙๕	มาก
๒) สามารถให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้เกี่ยวข้องได้	๔ (๒๐.๐๐)	๑๓ (๖๕.๐๐)	๓ (๑๕.๐๐)	-	-	๔.๐๕	มาก
๓) มั่นใจว่าจะสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนางาน	๓ (๑๕.๐๐)	๑๑ (๕๕.๐๐)	๖ (๓๐.๐๐)	-	-	๓.๘๕	มาก
๔) เห็นด้วยที่จะจัดกิจกรรมนี้ในครั้งต่อไปเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง	๔ (๒๐.๐๐)	๑๒ (๖๐.๐๐)	๔ (๒๐.๐๐)	-	-	๔.๐๐	มาก
รวม						๓.๙๖	มาก

จากตารางที่ ๓ แสดงการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ พบว่า ประเด็นการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ๓.๙๖ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ประเด็นสามารถให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้เกี่ยวข้องได้ มีค่าเฉลี่ย ๔.๐๕ รองลงมาประเด็น

จากตารางที่ ๔ แสดงความพึงพอใจต่อภาพรวมของโครงการ พบว่า ประเด็นความพึงพอใจต่อโครงการในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ๔.๓๙ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่าการประสานงานของเจ้าหน้าที่ มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๕ อยู่ในระดับมากที่สุด การอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่ มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๕ อยู่ในระดับมากที่สุด การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร มีค่าเฉลี่ย ๔.๖๕ อยู่ในระดับมากที่สุด การให้บริการของบุคลากรศูนย์ศึกษาฯ มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ อยู่ในระดับมากที่สุด บุคลากรแต่งกายสุภาพเรียบร้อย และสะอาด มีค่าเฉลี่ย ๔.๔๐ อยู่ในระดับมากที่สุด บุคลากรมีบุคลิก มารยาท อ่อนโยน เป็นมิตร และมีจิตบริการ มีค่าเฉลี่ย ๔.๖๐ อยู่ในระดับมากที่สุด บุคลากรสามารถให้ข้อมูลและความช่วยเหลือได้ตามหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๕ อยู่ในระดับมากที่สุด ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาการ มีค่าเฉลี่ย ๔.๓๕ อยู่ในระดับมากที่สุด บรรยากาศในการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย ๔.๔๐ อยู่ในระดับมากที่สุด ระยะเวลาการจัดประชุม มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ อยู่ในระดับมากที่สุด เอกสารประกอบการประชุม มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๕ อยู่ในระดับมากที่สุด อาหาร มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ อยู่ในระดับมากที่สุด อาหารว่าง มีค่าเฉลี่ย ๔.๑๐ อยู่ในระดับมาก และการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ย ๔.๔๕ อยู่ในระดับมากที่สุด

ส่วนที่ ๕ ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติมเพื่อปรับปรุง

๑. เป็นหลักสูตรที่ดี ควรมีการจัดอบรมให้กับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่จัดตั้งใหม่ ณ ที่ทำการกลุ่มฯ
๒. ควรเพิ่มเวลาในการฝึกอบรมจาก ๑ วัน เป็น ๒ วัน ๑ คืน ณ ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนอุดรธานี
๓. ควรมีกลุ่มออมทรัพย์จากที่อื่นๆ เข้าอบรมด้วย เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้รู้จักกัน และแลกเปลี่ยนประสบการณ์

การประเมินผลรายวิชา

๑. วิชาการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ตารางที่ ๕ แสดงผลการประเมินความพึงพอใจวิชาการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ					เฉลี่ย	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
๑. ความรู้ ความเข้าใจ ของผู้เข้าอบรม ก่อน - หลังการอบรม							
๑.๑ ก่อนการอบรมท่านมีความรู้ในเรื่องที่อบรมอยู่ในระดับใด	-	-	๗ (๓๕.๐๐)	๙ (๔๕.๐๐)	๔ (๒๐.๐๐)	๒.๑๕	น้อย
๑.๒ หลังจากอบรมท่านมีความรู้ในเรื่องที่อบรมอยู่ในระดับใด	๘ (๔๐.๐๐)	๑๒ (๖๐.๐๐)	-	-	-	๔.๔๐	มากที่สุด
๒. ด้านความพึงพอใจ							
๒.๑ หัวข้อหลักสูตรตรงกับวัตถุประสงค์ในการจัดฝึกอบรม	๑๔ (๗๐.๐๐)	๖ (๓๐.๐๐)	-	-	-	๔.๗๐	มากที่สุด
๒.๒ ผู้เข้าอบรมได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	๑๕ (๗๕.๐๐)	๕ (๒๕.๐๐)	-	-	-	๔.๗๕	มากที่สุด
๒.๓ เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานของท่าน	๑๓ (๖๕.๐๐)	๗ (๓๕.๐๐)	-	-	-	๔.๖๕	มากที่สุด
๒.๔ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้	๖ (๓๐.๐๐)	๑๔ (๗๐.๐๐)	-	-	-	๔.๓๐	มากที่สุด
๓. ด้านความรู้ ความสามารถของวิทยากร							
๓.๑ ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์จนทำให้เข้าใจในเนื้อหาได้เป็นอย่างดี	๑๐ (๕๐.๐๐)	๑๐ (๕๐.๐๐)	-	-	-	๔.๕๐	มากที่สุด
๓.๒ มีเทคนิคการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้	๑๑ (๕๕.๐๐)	๙ (๔๕.๐๐)	-	-	-	๔.๕๕	มากที่สุด
๓.๓ มีการเปิดโอกาสให้ซักถามหรือ แสดงความคิดเห็นระหว่างการอบรม	๑๗ (๘๕.๐๐)	๓ (๑๕.๐๐)	-	-	-	๔.๘๕	มากที่สุด
๓.๔ ตอบข้อซักถามได้เป็นอย่างดีและชัดเจน	๙ (๔๕.๐๐)	๑๑ (๕๕.๐๐)	-	-	-	๔.๔๕	มากที่สุด
๓.๕ ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	๑๒ (๖๐.๐๐)	๘ (๔๐.๐๐)	-	-	-	๔.๖๐	มากที่สุด
รวม					๔.๓๕	มากที่สุด	

จากตารางที่ ๕ แสดงผลการประเมินความพึงพอใจต่อภาพรวมของวิชาการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีค่าเฉลี่ย ๔.๓๕ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า

ประเด็นก่อนการอบรมท่านมีความรู้ในเรื่องที่อบรมอยู่ในระดับใด มีค่าเฉลี่ย ๒.๑๕ อยู่ในระดับน้อย หลังจากอบรมท่านมีความรู้ในเรื่องที่อบรมอยู่ในระดับใด มีค่าเฉลี่ย ๔.๔๐ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความพึงพอใจหัวข้อหลักสูตรตรงกับวัตถุประสงค์ในการจัดฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ย ๔.๗๐ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความพึงพอใจผู้เข้าอบรมได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ย ๔.๗๕ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความพึงพอใจเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานของท่าน มีค่าเฉลี่ย ๔.๖๕ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความพึงพอใจสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้ มีค่าเฉลี่ย ๔.๓๐ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความรู้ ความสามารถของวิทยากรถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์จนทำให้เข้าใจในเนื้อหาได้เป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความรู้ ความสามารถของวิทยากรมีเทคนิคการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๕ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความรู้ ความสามารถของวิทยากรมีการเปิดโอกาสให้ซักถาม หรือ แสดงความคิดเห็นระหว่างการอบรม มีค่าเฉลี่ย ๔.๘๕ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความรู้ ความสามารถของวิทยากรตอบข้อซักถามได้เป็นอย่างดีและชัดเจน มีค่าเฉลี่ย ๔.๔๕ อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านความรู้ ความสามารถของวิทยากรให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง มีค่าเฉลี่ย ๔.๖๐ อยู่ในระดับมากที่สุด

การประเมินผลรายวิชา

๒. วิชาวิธีการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพ

ตารางที่ ๖ แสดงผลการประเมินความพึงพอใจวิชาวิธีการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพ

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ					เฉลี่ย	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
๑. ความรู้ ความเข้าใจ ของผู้เข้าอบรม ก่อน - หลังการอบรม							
๑.๑ ก่อนการอบรมท่านมีความรู้ในเรื่องที่อบรมอยู่ในระดับใด	-	-	๓ (๑๕.๐๐)	๑๒ (๖๐.๐๐)	๕ (๒๕.๐๐)	๑.๙๐	น้อย
๑.๒ หลังจากอบรมท่านมีความรู้ในเรื่องที่อบรมอยู่ในระดับใด	๑๐ (๕๐.๐๐)	๑๐ (๕๐.๐๐)	-	-	-	๔.๕๐	มากที่สุด
๒. ด้านความพึงพอใจ							
๒.๑ หัวข้อหลักสูตรตรงกับวัตถุประสงค์ในการจัดฝึกอบรม	๑๐ (๕๐.๐๐)	๑๐ (๕๐.๐๐)	-	-	-	๔.๕๐	มากที่สุด
๒.๒ ผู้เข้าอบรมได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	๑๑ (๕๕.๐๐)	๙ (๔๕.๐๐)	-	-	-	๔.๕๕	มากที่สุด
๒.๓ เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานของท่าน	๘ (๔๐.๐๐)	๑๒ (๖๐.๐๐)	-	-	-	๔.๔๐	มากที่สุด
๒.๔ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้	๗ (๓๕.๐๐)	๑๓ (๖๕.๐๐)	-	-	-	๔.๓๕	มากที่สุด
๓. ด้านความรู้ ความสามารถของวิทยากร							
๓.๑ ถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์จนทำให้เข้าใจในเนื้อหาได้เป็นอย่างดี	๑๑ (๕๕.๐๐)	๙ (๔๕.๐๐)	-	-	-	๔.๕๕	มากที่สุด
๓.๒ มีเทคนิคการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้	๙ (๔๕.๐๐)	๑๑ (๕๕.๐๐)	-	-	-	๔.๔๕	มากที่สุด
๓.๓ มีการเปิดโอกาสให้ซักถาม หรือแสดงความคิดเห็นระหว่างการอบรม	๑๐ (๕๐.๐๐)	๑๐ (๕๐.๐๐)	-	-	-	๔.๕๐	มากที่สุด
๓.๔ ตอบข้อซักถามได้เป็นอย่างดีและชัดเจน	๑๐ (๕๐.๐๐)	๑๐ (๕๐.๐๐)	-	-	-	๔.๕๐	มากที่สุด
๓.๕ ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	๖ (๓๐.๐๐)	๑๔ (๗๐.๐๐)	-	-	-	๔.๓๐	มากที่สุด
รวม						๔.๒๓	มากที่สุด

จากตารางที่ ๖ แสดงผลการประเมินความพึงพอใจต่อภาพรวมของวิชาวิธีการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๓ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นราย

ประเด็นพบว่า ประเด็นก่อนการอบรมท่านมีความรู้ในเรื่องที่อบรมอยู่ในระดับใด มีค่าเฉลี่ย ๑.๙๐ อยู่ในระดับน้อย หลังจากอบรมท่านมีความรู้ในเรื่องที่อบรมอยู่ในระดับใด มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความพึงพอใจหัวข้อหลักสูตรตรงกับวัตถุประสงค์ในการจัดฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความพึงพอใจผู้เข้าอบรมได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๕ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความพึงพอใจเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานของท่าน มีค่าเฉลี่ย ๔.๔๐ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความพึงพอใจสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้ มีค่าเฉลี่ย ๔.๓๕ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความรู้ ความสามารถของวิทยากรถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์จนทำให้เข้าใจในเนื้อหาได้เป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๕ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความรู้ ความสามารถของวิทยากรมีเทคนิคการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย ๔.๔๕ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความรู้ ความสามารถของวิทยากรมีการเปิดโอกาสให้ซักถาม หรือ แสดงความคิดเห็นระหว่างการอบรม มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความรู้ ความสามารถของวิทยากรตอบข้อซักถามได้เป็นอย่างดีและชัดเจน มีค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านความรู้ ความสามารถของวิทยากรให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง มีค่าเฉลี่ย ๔.๓๐ อยู่ในระดับมากที่สุด

การประเมินผลรายวิชา

๓. วิชาการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสู่ความเข้มแข็ง

ตารางที่ ๗ แสดงผลการประเมินความพึงพอใจวิชาการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสู่ความเข้มแข็ง

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ					เฉลี่ย	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
๑. ความรู้ ความเข้าใจ ของผู้เข้าอบรม ก่อน - หลังการอบรม							
๑.๑ ก่อนการอบรมท่านมีความรู้ในเรื่องที่อบรมอยู่ในระดับใด	-	-	-	๑๐ (๕๐.๐๐)	๑๐ (๕๐.๐๐)	๑.๕๐	น้อยที่สุด
๑.๒ หลังจากอบรมท่านมีความรู้ในเรื่องที่อบรมอยู่ในระดับใด	๘ (๔๐.๐๐)	๑๒ (๖๐.๐๐)	-	-	-	๔.๔๐	มากที่สุด
๒. ด้านความพึงพอใจ							
๒.๑ หัวข้อหลักสูตรตรงกับวัตถุประสงค์ในการจัดฝึกอบรม	๙ (๔๕.๐๐)	๑๑ (๕๕.๐๐)	-	-	-	๔.๔๕	มากที่สุด
๒.๒ ผู้เข้าอบรมได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	๑๒ (๖๐.๐๐)	๘ (๔๐.๐๐)	-	-	-	๔.๖๐	มากที่สุด
๒.๓ เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานของท่าน	๑๓ (๖๕.๐๐)	๗ (๓๕.๐๐)	-	-	-	๔.๖๕	มากที่สุด
๒.๔ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้	๙ (๔๕.๐๐)	๑๑ (๕๕.๐๐)	-	-	-	๔.๔๕	มากที่สุด
๓. ด้านความรู้ ความสามารถของวิทยากร							
๓.๑ ถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์จนทำให้เข้าใจในเนื้อหาได้เป็นอย่างดี	๑๒ (๖๐.๐๐)	๘ (๔๐.๐๐)	-	-	-	๔.๖๐	มากที่สุด
๓.๒ มีเทคนิคการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้	๑๓ (๖๕.๐๐)	๖ (๓๐.๐๐)	๑ (๐๕.๐๐)	-	-	๔.๖๐	มากที่สุด
๓.๓ มีการเปิดโอกาสให้ซักถาม หรือแสดงความคิดเห็นระหว่างการอบรม	๑๔ (๗๐.๐๐)	๖ (๓๐.๐๐)	-	-	-	๔.๗๐	มากที่สุด
๓.๔ ตอบข้อซักถามได้เป็นอย่างดีและชัดเจน	๑๔ (๗๐.๐๐)	๖ (๓๐.๐๐)	-	-	-	๔.๗๐	มากที่สุด
๓.๕ ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	๗ (๓๕.๐๐)	๑๓ (๖๕.๐๐)	-	-	-	๔.๓๕	มากที่สุด
รวม						๔.๒๗	มากที่สุด

จากตารางที่ ๗ แสดงผลการประเมินความพึงพอใจต่อภาพรวมของวิชาการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสู่ความเข้มแข็ง มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๗ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า

ประเด็นก่อนการอบรมท่านมีความรู้ในเรื่องที่อบรมอยู่ในระดับใด มีค่าเฉลี่ย ๑.๕๐ อยู่ในระดับน้อย หลังจากอบรมท่านมีความรู้ในเรื่องที่อบรมอยู่ในระดับใด มีค่าเฉลี่ย ๔.๔๐ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความพึงพอใจหัวข้อหลักสูตรตรงกับวัตถุประสงค์ในการจัดฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ย ๔.๔๕ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความพึงพอใจผู้เข้าอบรมได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ย ๔.๖๐ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความพึงพอใจเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานของท่าน มีค่าเฉลี่ย ๔.๖๕ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความพึงพอใจสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้ มีค่าเฉลี่ย ๔.๔๕ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความรู้ ความสามารถของวิทยากรถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์จนทำให้เข้าใจในเนื้อหาได้เป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ย ๔.๖๐ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความรู้ ความสามารถของวิทยากรมีเทคนิคการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย ๔.๖๐ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความรู้ ความสามารถของวิทยากรมีการเปิดโอกาสให้ซักถาม หรือ แสดงความคิดเห็นระหว่างการอบรม มีค่าเฉลี่ย ๔.๗๐ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความรู้ ความสามารถของวิทยากรตอบข้อซักถามได้เป็นอย่างดีและชัดเจน มีค่าเฉลี่ย ๔.๗๐ อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านความรู้ ความสามารถของวิทยากรให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง มีค่าเฉลี่ย ๔.๓๕ อยู่ในระดับมากที่สุด

สรุป การประเมินผลการเรียนรู้ภายหลังการทดสอบหลักสูตร (try out)

๑. ความรู้ความเข้าใจและทักษะก่อนฝึกอบรมของผู้เข้าอบรม พบว่า ก่อนเข้าอบรม ผู้เข้าอบรมมีความรู้และทักษะ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ๑.๘๕ อยู่ในระดับน้อย
๒. ความรู้ความเข้าใจและทักษะหลังฝึกอบรมของผู้เข้าอบรม พบว่า หลังเข้าอบรม ผู้เข้าอบรมมีความรู้และทักษะ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ๔.๔๓ อยู่ในระดับมากที่สุด
๓. การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ๓.๙๖ อยู่ในระดับมาก
๔. ความพึงพอใจต่อโครงการในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ๔.๓๙ อยู่ในระดับมากที่สุด
๕. ความพึงพอใจต่อภาพรวมของวิชาการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีค่าเฉลี่ย ๔.๓๕ อยู่ในระดับมากที่สุด
๖. ความพึงพอใจต่อภาพรวมของวิชาวิธีการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๓ อยู่ในระดับมากที่สุด
๗. ความพึงพอใจต่อภาพรวมของวิชาการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสู่ความเข้มแข็ง มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๗ อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติมเพื่อปรับปรุง

๑. เป็นหลักสูตรที่ดี ควรมีการจัดอบรมให้กับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่จัดตั้งใหม่ ณ ที่ทำการกลุ่มฯ
๒. ควรเพิ่มเวลาในการฝึกอบรมจาก ๑ วัน เป็น ๒ วัน ๑ คืน ณ ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนอุดรธานี
๓. ควรมีกลุ่มออมทรัพย์จากที่อื่นๆ เข้าอบรมด้วย เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้รู้จักกัน และแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ภาคผนวก

คำสั่งศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนอุดรธานี
ที่ ๕ / ๒๕๖๗

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม กรมการพัฒนาชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

ด้วยกรมการพัฒนาชุมชน มีบทบาทและภารกิจสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการตนเองไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ "เศรษฐกิจฐานรากมั่นคง ชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" โดยมีแผนปฏิบัติการราชการการทำงานไปสู่เป้าหมาย ๔ เรื่อง คือ ๑) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้สามารถบริหารจัดการและพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน ๒) ส่งเสริมและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคง ๓) สร้างความร่วมมือและส่งเสริมบทบาทเครือข่ายการพัฒนาชุมชนทั้งในและต่างประเทศ และ ๔) การพัฒนาองค์กรให้ทันสมัย มีสมรรถนะสูง และมีธรรมาภิบาล บุคลากรมีอุดมการณ์และเชี่ยวชาญในงานพัฒนาชุมชน

ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนอุดรธานี เป็นหน่วยงานหนึ่งในการดำเนินการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาบุคลากรกรมการพัฒนาชุมชน ให้มีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน และเพิ่มขีดความสามารถบุคลากรในการปฏิบัติงาน เสริมสร้างสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรให้รอบรู้ในงานตามภารกิจหน้าที่ สามารถเป็นแรงผลักดันที่สำคัญต่อความสำเร็จขององค์กรและความเข้มแข็งของชุมชน

เพื่อเป็นการทบทวนหลักการ แนวทาง รูปแบบหลักสูตรการฝึกอบรมบุคลากร ของกรมการพัฒนาชุมชน ในส่วนของการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ภายใต้การพัฒนากลยุทธ์การฝึกอบรม ให้เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และสอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง โดยอยู่บนพื้นฐานของระบบสมรรถนะ นโยบายและทิศทางการพัฒนามาเป็นแนวทางในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานที่เหมาะสมต่อเหตุการณ์ นำการเปลี่ยนแปลงด้วยการสร้างนวัตกรรมและการตอบสนองประชาชนและส่วนรวม พร้อมปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและภารกิจของกรมการพัฒนาชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาบุคลากรกรมการพัฒนาชุมชนให้เป็น "คนเก่ง คนดี ทันสมัย มีความสุข มุ่งผลสัมฤทธิ์ มีจิตบริการ" จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม กรมการพัฒนาชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ดังนี้

๑. คณะทำงานอำนวยการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม ประกอบด้วย

- ๑) นางกนกกร สุทธิอาจ ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนอุดรธานี คณะทำงาน
- ๒) นายพงศวิทย์ บุ่งนาแซง นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการชำนาญการพิเศษ คณะทำงาน
- ๓) นางสาวชลลีย์ ทูมมานอก นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ คณะทำงานและเลขานุการ

มีหน้าที่

- ๑) พิจารณากลับกรอง กรอบการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม ตามบริบทพื้นที่ของศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนอุดรธานี
- ๒) ให้คำปรึกษา แนะนำการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมตามบริบทพื้นที่ของศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนอุดรธานี ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และมาตรฐานหลักสูตรการฝึกอบรม

/๓) ส่งเสริม...

- ๒ -

๓) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ข้าราชการในสังกัดศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนอุดรธานี นำหลักสูตรการฝึกอบรมไปขับเคลื่อน ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และมาตรฐานหลักสูตรการฝึกอบรม

๒. คณะทำงานการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม

๑) นายพงศ์วิทย์ นุ่นนาแซง	นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการพิเศษ	หัวหน้าคณะทำงาน
๒) นายณารัตน์ สุวรรณวงศ์	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ	คณะทำงาน
๓) นายกรรณ หล้าสรว	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ	คณะทำงาน
๔) นางสาวผกาวัน อุปษา	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ	คณะทำงาน
๕) นายพิษณุ แก้วตัน	นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ	คณะทำงาน
๖) นางสาวธนิดา ภูศรี	นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ	คณะทำงาน
๗) นายเดชฤทธิ์ วงษ์ภูธร	เจ้าพนักงานโสตทัศนศึกษาชำนาญงาน	คณะทำงาน
๘) นางสาวปัทมาภรณ์ มั่งคะโร	นักทรัพยากรบุคคล	คณะทำงาน
๙) นางสาวฟาริซัน ยายอ	นักทรัพยากรบุคคล	คณะทำงาน
๑๐) นายกรรณกริมย์ ดรพล	นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ	คณะทำงานและเลขานุการ
๑๑) นายณัฐวุฒิ เหมากะโทก	นักทรัพยากรบุคคล	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่

- ๑) บริหารจัดการกระบวนการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- ๒) วางระบบ กำหนดรูปแบบ และวิธีการฝึกอบรมที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ รวมทั้งสถานการณ์ปัจจุบันให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และมาตรฐานหลักสูตรการฝึกอบรม
- ๓) ออกแบบ และจัดทำร่างหลักสูตรการฝึกอบรม ตามบริบทพื้นที่ของศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนอุดรธานี ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- ๔) จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมให้มีความสมบูรณ์
- ๕) นำหลักสูตรการฝึกอบรมไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย
- ๖) บริหารจัดการหลักสูตรการฝึกอบรมให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- ๗) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗

(นางกนกกร สุทธิอาจ)

ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนอุดรธานี

ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนอุดรธานีดำเนินกิจกรรมทดสอบการใช้หลักสูตร
 หลักสูตรการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
 โครงการการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม กรรมการพัฒนาชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗
 ในวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๗
 ณ บ้านยามกาใหญ่ หมู่ที่ ๒ ตำบลบ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี

ชื่อเอกสาร : หลักสูตรการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ที่ปรึกษา

- ๑) นางกนกกร สุทธิอาจ ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนอุดรธานี
- ๒) นายพงศ์วิทย์ บุ่งนาแซง นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการชำนาญการพิเศษ
- ๓) นางสาวชลลีย์ ทูมมานอก นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ

คณะทำงาน

- ๑) นายพงศ์วิทย์ บุ่งนาแซง นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการพิเศษ
- ๒) นายณราธิป สุวรรณวงศ์ นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
- ๓) นายกรรณ หล้าสรวย นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
- ๔) นางสาวผกาวัน อุปษา นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
- ๕) นายพิษณุ แก้วตัน นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ
- ๖) นายกรรณิรมย์ ดรพล นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ
- ๗) นางสาวธนิดา ภูศรี นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ
- ๘) นายเดชฤทธิ์ วงษ์ภูธร เจ้าพนักงานโสตทัศนศึกษาชำนาญงาน
- ๙) นางสาวปฐมาภรณ์ ชังคะโร นักทรัพยากรบุคคล
- ๑๐) นางสาวฟารีซัน ยายอ นักทรัพยากรบุคคล
- ๑๑) นายณัฐวุฒิ เหมมากระโทก นักทรัพยากรบุคคล

วิสัยทัศน์ ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนอุดรธานี

**“เป็นศูนย์การบริหารจัดการองค์ความรู้
ในงานพัฒนาชุมชนที่มีประสิทธิภาพ
และได้มาตรฐานระดับสากล”**

